

Minderen vleesconsumptie: *gedrag & motivaties*

Lieke Bos, MSc.

Cecilia Keuchenius, MSc.

M211276

15 juli 2021

eerlijk over eten
Voedingscentrum

motivaction
insights and strategy

Inhoudsopgave

Achtergrond	3
Methode	4
Leeswijzer	5
Conclusies en samenvatting	6
<i>Wat het Voedingscentrum opviel</i>	7
<i>Samenvatting Nederland representatief</i>	8
<i>Samenvatting vleeseters</i>	12
<i>Samenvatting flexitariërs</i>	16
<i>Samenvatting vegetariërs/veganisten</i>	20
Resultaten Nederland representatief	24
<i>Eetpatroon</i>	25
<i>Houding en redenen eetpatroon</i>	31
<i>Ervaren sociale norm</i>	42
<i>Attitude feestdagen</i>	47
<i>Keuzes bij boodschappen doen</i>	50
<i>Kennis over impact van vlees</i>	54
Bijlagen	62

Achtergrond

In het kader van het 80-jarig bestaan van het Voedingscentrum, heeft Motivaction International B.V. voor het Voedingscentrum een onderzoek uitgevoerd naar de vleesconsumptie van Nederlanders en de daarbij horende motivaties en belemmeringen om te minderen met vlees.

Dit met als doel om maatschappelijke aandacht te genereren én om inzichten te verkrijgen die het Voedingscentrum kan gebruiken om mensen bewust te maken van de mogelijkheden om te minderen met vleeseten.

Daarbij heeft het Voedingscentrum speciale aandacht voor verschillen tussen subgroepen in de bevolking die anders omgaan met vleesconsumptie en – minderen, zoals echte vleeseters (mensen die elke dag vlees eten), flexitariërs en vegetariërs/veganisten, maar ook verschillende generaties en sociale milieus.

Doelstelling:

Inzicht krijgen in vleesconsumptie en de daarbij horende motivaties en belemmeringen om te minderen met vlees eten onder verschillende subgroepen.

Methode

Methode

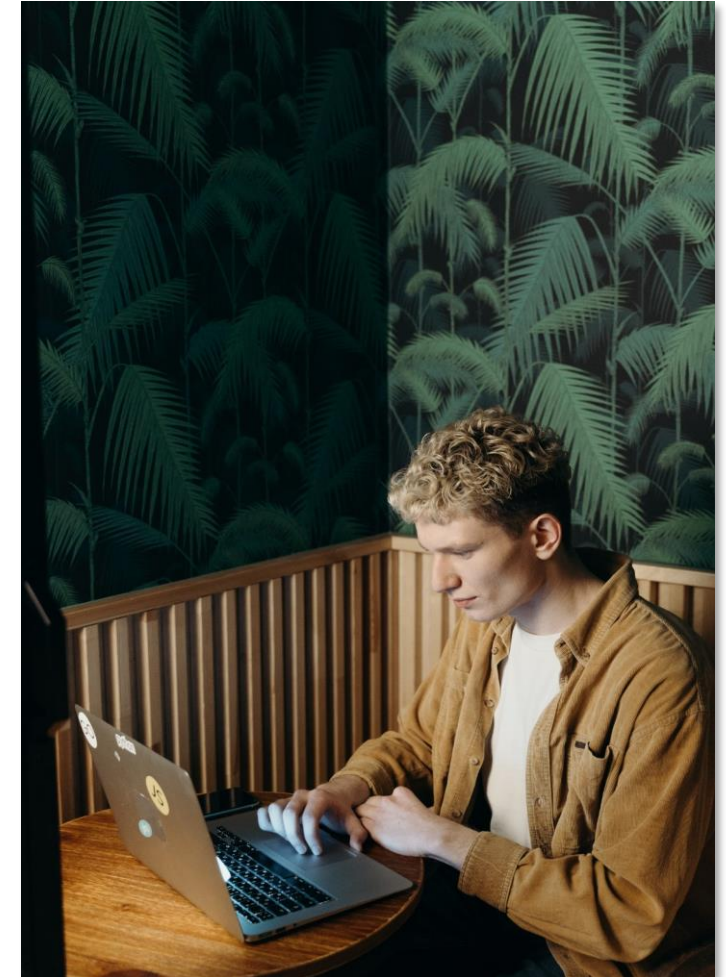
Dit onderzoek is kwantitatief uitgevoerd door middel van een online vragenlijst van circa 30 vragen.

Doelgroep

- **Nederland representatief:** het onderzoek is uitgevoerd onder een representatieve steekproef Nederlanders van 18 jaar en ouder (tot 80 jaar). In totaal hebben $n=1.038$ mensen uit het Stempunt-panel van Motivaction de vragenlijst volledig ingevuld. Deze steekproef is representatief op basis van geslacht, opleiding, leeftijd, regio, waardenoriëntatie (Mentality-milieus) en alle combinaties hiertussen.
- **Vleesgedrag:** het Voedingscentrum heeft interesse in de verschillen tussen echte vleeseters, flexitariërs en mensen die nooit vlees eten (vegetariërs en veganisten). Omdat het aantal vegetariërs en veganisten in de voor Nederland representatieve steekproef te laag was om uitspraken over te kunnen doen ($n=40$), zijn er extra vragenlijsten uitgestuurd om meer vegetariërs en veganisten te werven. Uiteindelijk hebben $n=116$ vegetariërs/veganisten de vragenlijst ingevuld. De extra 76 vegetariërs/veganisten zijn voor de beschrijving van de resultaten op Nederland representatief niveau uit de dataset verwijderd.

Veldwerk

Het veldwerk is uitgevoerd van 8 juni tot en met 14 juni 2021.

Indeling

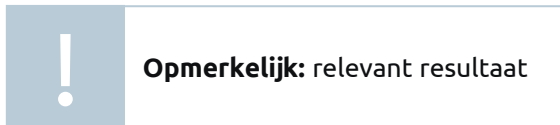
Dit rapport begint met de conclusies en een samenvatting van de belangrijkste resultaten op totaalniveau (Nederland representatief). Hierna volgen de samenvattingen van drie subgroepen, respectievelijk: *vleeseters*, *flexitariërs* en *vegetariërs/veganisten*. Vervolgens gaan we dieper in op de resultaten van Nederland representatief door het tonen van grafieken en resultaatbeschrijvingen per vraag. We behandelen daarbij de volgende onderwerpen: het *eetpatroon*, de *houding en redenen voor het eetpatroon*, ervaren *sociale norm*, attitude over vlees eten bij *feestdagen*, keuzes bij *boodschappen* doen en *kennis* over de impact van vlees.

Verschillen subgroepen

Naast de resultaten op totaalniveau worden in de tekst ook significante verschillen tussen diverse subgroepen behandeld (op basis van leeftijd, geslacht, opleidingsniveau en vlees gedrag). Deze resultaten zijn door het Voedingscentrum geselecteerd op basis van de dataset en geven we als volgt weer:

Daarnaast behandelen we ook resultaten van specifieke subgroepen die *niet* significant verschillen, maar waarvan het Voedingscentrum heeft aangegeven deze relevant te vinden. Deze geven we als volgt weer:

Afwijkingen

Het kan voorkomen dat de optelsom van percentages in de grafieken niet volledig overeenkomt met de percentages genoemd in de tekst (soms 1% hoger of lager). Dit heeft te maken met afrondingsverschillen in de grafieken.

Conclusies en samenvatting

Wat het Voedingscentrum opviel

Naast vega's en flexitariërs eten ook 'echte vleeseters' niet elke dag vlees

Eén op de drie (31%) Nederlanders geeft aan zichzelf als flexitariër (27%) of vegetariër/veganist (4%) te zien. Daarnaast zien circa zeven op de tien (69%) Nederlanders zichzelf als een echte vleeseter: 38% vindt zichzelf een echte vleeseter maar zegt *niet* elke dag vlees te eten bij de warme maaltijd, en 31% zegt wel vrijwel elke dag vlees te eten. De meeste Nederlanders geven gemiddeld aan niet meer dan 5 dagen per week vlees te eten (70%). Een derde (33%) eet maximaal 3 dagen in de week vlees bij de warme maaltijd.

Vleeseters staan open voor verandering

Nederlanders die aangeven zichzelf te zien als 'echte vleeseters' blijken veelal niet *elke* dag vlees te eten. 58% geeft aan maximaal 5 dagen per week vlees te eten bij de warme maaltijd.

Ongeveer één op de drie (31%) 'echte vleeseters' (hierna: vleeseters) geeft aan open te staan om in de toekomst minder vlees te eten. Een ongeveer even grote groep (34%) staat daar niet voor open.

Vleeseters willen anderen helpen

Hoewel vleeseters het vaker vervelend vinden als iemand in hun huishouden minder of geen vlees wil eten, geeft het merendeel aan daar wel rekening mee te willen houden (57%). Dit terwijl 11% aangeeft er geen rekening mee te willen houden.

Vleesminderaars kennen elkaar

Opvallend is dat mensen die zichzelf zien als flexitariër of vegetariër/veganist veel vaker ook (veel) mensen in hun omgeving hebben die minder of geen vlees eten dan vleeseters (respectievelijk 78% en 85% vs. 43%).

De belangrijkste redenen om minder vlees te eten

Milieu/klimaat (37%), dierenwelzijn (34%) en gezondheid (27%) worden door Nederlanders het vaakst genoemd als redenen om minder vlees te eten.

Flexitariërs vinden vlees te lekker om volledig te stoppen met vlees eten

Als flexitariërs gevraagd wordt waarom zij niet (nog) minder vlees eten, dan geven ze het vaakst aan dat ze vlees te lekker vinden (31%). Datzelfde geldt voor vleeseters, de belangrijkste redenen die zij geven is dat vlees eten te lekker is (53%), dat ze gewend zijn vlees te eten (41%) en dat vlees eten echt bij hen hoort (33%).

Bewust minder vlees eten

Eén op de vier Nederlanders geeft aan al langer dan een jaar bewust minder vlees te eten (24%), daar is het afgelopen jaar nog 14% bijgekomen.

Veel flexitariërs vervangen vlees bij de warme maaltijd (minstens één dag per week) met plantaardige producten zoals kant-en-klare vleesvervangers (52%), peulvruchten (45%) en noten (28%).

Conclusie

Het gedrag en de houding van Nederlanders aangaande het minderen van vlees eten is divers. In de verschillende deelonderwerpen van dit onderzoek zien we steeds eenzelfde patroon terug. Er is een groep **minderaars** (circa vier tiende) die al minder vlees eet of hier plannen voor heeft en overtuigd is van de negatieve effecten. Aan de andere kant bestaat er een groep (ruim een derde) die **onverminderd vlees eet**, hier niet mee wil minderen en voor wie vlees de (sociale) norm is. Daartussen is een groep **twijfelaars** (ruim een vijfde) die er weleens over heeft gedacht om te minderen met vleeseten of het zelfs heeft geprobeerd, maar die hier nu niet actief mee bezig is.

- Circa vier tiende van Nederlanders is een **minderaar** en eet al minder vlees of wil dit in de toekomst gaan doen (ondanks dat zij het meestal wel lekker vinden). Zij vervangen vlees vooral vaker met kant-en-klare vleesvervangers maar ook met peulvruchten, ei, vis en noten. Zij zijn overtuigd van de slechte impact van vlees op klimaat, en vaak ook op dierenleed en de eigen gezondheid. Dit zijn voor hen redenen om bewust te minderen met vlees eten. Bij het boodschappen doen, letten zij dan ook vaker op de gezondheid van producten, of het biologisch is, klimaatimpact en keurmerken. In hun visie is *dagelijks* vlees eten niet meer van deze tijd, en kan je prima verjaardagen vieren zonder vlees, of naar restaurants zonder een vleesgerecht te bestellen. In hun sociale omgeving eten relatief veel mensen ook al minder vlees en als anderen in hun huishouden zouden stoppen met vlees eten helpen zij daar graag bij. Bovendien zou het hen zelf ook aansporen om (nog) minder vlees te eten. Toch is het ook voor hen niet altijd makkelijk om minder vlees te eten. Relatief vaak vinden zij dat de overheid de vleesprijs mag verhogen om het minderen te stimuleren.
- Aan de andere kant is er een groep van ruim een derde **échte vleeseters die niet van plan is om hiermee te minderen** en ook in een omgeving leeft waarin het de norm is om 'gewoon' vlees te eten. Zij kennen amper mensen die hiermee minderen, geloven dat je vlees als mens nodig hebt en dat een maaltijd zonder niet compleet is, zeker op speciale gelegenheden zoals barbecues, kerst, verjaardagen en in een restaurant. Bovendien staan zij niet open om te minderen omdat zij vlees te lekker vinden, de smaak niet willen missen, gewend zijn om vlees te eten en het voor veel van hen ook echt bij hen hoort. Als mensen in hun huishouden dit wel doen, zullen zij niet snel geneigd zijn hierin mee te gaan door hen te helpen of zelf te minderen. Daarnaast zijn zij maar in zeer beperkte mate overtuigd dat vlees eten slecht zou zijn voor het klimaat, dierenleed of de eigen gezondheid. Zij geven vaker aan niet te geloven dat vlees eten een slechte impact heeft op het klimaat en denken vaker dat andere zaken meer invloed hebben op klimaatverandering. Inmenging van de overheid door vlees duurder te maken valt bij hen dan ook in slechte aarde.
- Hiertussen bestaat een groep **twijfelaars** van circa een vijfde die wat meer in dubio is over het vleesminderen. Zij hebben er wel over nagedacht maar geen actie ondernomen. Wel staan zij hier vaker voor open. Zij typeren zichzelf nu nog vaak als echte vleeseter, vinden vlees lekker en eten vaak relatief veel vlees (althoewel minder dan de hierboven beschreven groep). Zij zijn wat minder overtuigd dat je vlees gewoon nodig hebt en een maaltijd zonder niet compleet is. Als reden om *niet* te minderen, noemen zij vooral vaak dat zij vlees eten *gewend* zijn. Zij zouden relatief vaak geholpen/gemotiveerd te minderen als ze minder externe drempels ervaren: als ze vleesvervangers kunnen kopen die zij echt lekker vinden, goedkoper zijn en anderen in hun omgeving ook minder vlees eten.

Samenvatting

Eetpatroon: een derde eet niet vaker dan 3 dagen per week vlees bij de avondmaaltijd, vervangers vooral vis, ei en meer groenten

- *Algemeen:* een meerderheid (69%) noemt zichzelf een echte **vleeseter**, ruim een kwart (27%) **flexitariër** en 4% **vegetariër** of **veganist**.
- *Bij de warme maaltijd:* een derde (33%) van de Nederlanders eet op 3 dagen per week of minder vlees bij de warme maaltijd. Twee derde (67%) op 4 tot 7 dagen per week. **Gevogelte** (bv. kip) is het meest populair bij warme maaltijd. Driekwart (76%) eet dit minstens 1 dag per week. Hierna volgen **rund** (68%) **varkensvlees** (57%) en **bewerkt vlees** (29%).
 - *Vervangers:* **vis** (42%), **ei** (37%) en meer **groenten** (34%) gebruikt men het vaakst om vlees bij de warme maaltijd *meestal* te vervangen. Daarna volgen **kant-en-klare vleesvervangers** (24%), **champignons** (24%) en **kaas** (24%). En in mindere mate **peulvruchten** (16%), **noten** (10%) en **tofu/tempé** (8%).

Algemene houding: vlees is lekker en je hebt het nodig, maar dagelijks vlees eten is volgens een substantiële groep niet meer van deze tijd

- Een ruime meerderheid (82%) van de Nederlanders vindt vlees lekker en circa de helft (53%) is van mening dat je vlees 'gewoon nodig hebt'. Een lager aandeel (36%) vindt een warme maaltijd zonder vlees *niet* compleet. En vier op de tien (41%) vinden *dagelijks* vlees eten *niet* meer van deze tijd.

Intentie om *minder* vlees te eten: ruim vier tiende heeft de intentie om minder vlees te (blijven of gaan) eten

- Circa vier op de tien Nederlanders (38%) eten al **bewust minder vlees** en nog eens 5% heeft plannen om hier **binnenkort mee te starten**. Een even grote groep (43%) antwoordt dan ook bevestigend op de stelling dat zij ervoor **open staan** om in de toekomst (nog) minder vlees te gaan eten.

Triggers en barrières: minderen vanwege milieu, dierenwelzijn en gezondheid, tegengehouden doordat vlees lekker is en men eraan gewend is

- *Triggers*: de meest genoemde redenen die Nederlanders motiveren om minder/geen vlees te eten zijn het **milieu** (37%), **dierenwelzijn** (34%) en de eigen **gezondheid** (27%).
- *Barrières*: de meest genoemde barrière voor vleeseters en flexitariërs is dat zij vlees (te) **lekker** vinden (47%). Drie tiende noemt als reden dat zij **gewend** zijn om vlees te eten (33%) en dat ze de **smaak** ervan niet willen missen (31%). Een kwart (25%) zegt dat vlees eten bij hen **hoort**.
 - Ook specifiek voor **flexitariërs** is de barrière om helemaal te stoppen vooral dat zij het **lekker** vinden (32%). 12% noemt **voedingsstoffen**. 11% eet alleen af en toe bepaalde soorten vlees of vis en 11% noemt hun omgeving (vrienden/familie) als reden.

Ervaren sociale norm: minderen met vlees eten meestal omdat men dit zelf belangrijk vindt, substantiële groep wil meedoen als iemand in huishouden hiermee start

- Van de mensen die bewust minder vlees eten (38%), doet een grote meerderheid (87%) dit omdat ze het **zelf** belangrijk vinden. Een tiende (9%) (ook) omdat **anderen** in hun omgeving dat belangrijk vinden.
- Ruim de helft (54%) heeft mensen in hun omgeving die geen of minder vlees eten (41% een paar en 13% veel). 46% leeft in een omgeving waarin niemand hiermee mindert.
- 42% geeft aan dat als zij geen vlees meer zouden eten, hun omgeving dat niet lastig zou vinden (vs. 24% waar de omgeving het wel lastig vindt). 15% zou wel minder vlees willen eten, maar **kan dit niet** vanwege hun sociale omgeving.
- Circa vier op de tien (38%) vinden het goed als mensen in hun huishouden zouden stoppen met vleeseten en willen daar graag bij helpen. Een derde (30%) zou dit vervelend vinden; 22% wil er desondanks wel rekening mee houden maar 8% niet.
- 38% van de vleeseters en flexitariërs geeft aan dat zij zelf (waarschijnlijk) ook zouden minderen met vlees, als iemand in hun *huishouden* dit zou doen.

Attitude feestdagen: verjaardagen kunnen goed zonder vlees, kerst en barbecue minder

- Van de feestdagen of speciale gelegenheden kunnen **verjaardagen** volgens de Nederlanders het vaakst goed zonder vlees (55% kan goed vs. 17% kan niet). Voor uit eten in een **restaurant** ligt dit al lastiger (37% kan goed vs. 40% kan niet). Bij **kerst** is het vooral lastig (30% kan goed vs. 45% kan niet). En bij een **barbecue** hoort volgens een meerderheid vlees (21% kan goed zonder vlees vs. 57% kan niet). Daarentegen vinden de meesten wel dat groenten ook goed op de barbecue kunnen (63% vs. 15% kan niet).

Keuzes bij boodschappen: men let vooral op prijs, kwaliteit en houdbaarheid. Ook bij aankoop vlees blijft prijs veel belangrijker dan keurmerk en impact

- Tijdens de boodschappen letten Nederlanders vooral op **prijs** (69%), **kwaliteit** (57%) en **houdbaarheid** (51%). 12% let op **duurzaamheid/klimaatimpact** (12%).
- Bij het kopen van vlees, letten zeven op de tien (70%) vleeseters en flexitariërs *regelmatig* of *altijd* op de **prijs**. In veel mindere mate letten zij op het **keurmerk** (25% altijd of regelmatig), of het vlees **biologisch** is (22%) en op de **klimaatimpact** (14%).

Kennis over impact vlees: minderheid is overtuigd dat vlees eten slecht is voor klimaat, dierenleed en eigen gezondheid

- Een substantiële groep Nederlanders, maar wel een minderheid, denkt dat vlees slecht is voor het klimaat (41%), dat je door vlees eten bijdraagt aan dierenleed (36%) en dat het slecht is voor je gezondheid (32%).
- Een kwart (26%) denkt dat **bepaalde vleessoorten slechter** zijn voor het klimaat dan anderen. Zij denken dat dan vooral over **rundvlees** (65%) en **varkensvlees** (55%).

Oordeel invloed overheid en Voedingscentrum: kwart is voor verhogen prijs van vlees door overheid en kwart is positief over advies Voedingscentrum

- Dat je steeds vaker hoort dat vlees eten *niet* goed is voor het klimaat en niet duurzaam is, vindt een derde (32%) **goed**. Bovendien vindt ruim een tiende (13%) dat hier **veel vaker** over moet worden gesproken. Aan de andere kant reageert 11% hierop met de mening dat vlees eten *niet* slecht is voor het klimaat en vindt 7% gesprekken hierover **vervelend**.
- Een kwart (24%) vindt dat overheid mensen **moet stimuleren** om minder vlees te eten door het duurder te maken. De helft (49%) vindt van niet.
 - Van de mensen die nu vlees eten (vleeseters en flexitariërs) geven drie op de tien (29%) aan dat zij inderdaad **minder vlees zouden eten** als vlees duurder zou zijn.
- Eveneens een kwart (24%) vindt het goed dat het Voedingscentrum het advies geeft om minder vlees te eten en in plaats daarvan vaker peulvruchten en noten. 10% vindt dit zowel goed als slecht en 9% is hier negatief over.

Samenvatting *Vleeseters*

Vleeseters (1/3)

In dit hoofdstuk beschrijven we waar **vleeseters** (degenen die zichzelf beschouwen als een echte vleeseter, 69%) opvallend verschillen van **flexitariërs, vegetariërs en veganisten** (samen genomen). Alleen significante verschillen die tenminste 5%-punt afwijken worden benoemd.

Eetpatroon: naast vlees ook vaak aardappelen, maar relatief minder vaak groente

- Naast vlees, eten vleeseters vaker **aardappelen** bij de warme maaltijd: 43% eet dit ten minste 4 dagen per week (vs. 20% bij flexitariërs + vegetariërs + veganisten).
- **Groente** eten zij daarentegen aanzienlijk minder bij de warme maaltijd: 38% eet elke dag (7 dagen per week) groente bij de warme maaltijd (vs. 53%).
- Vleeseters geven (logischerwijs) vaker aan vlees *niet* te vervangen bij warme maaltijden (30% vs. 6%).
 - Zij eten, ter vervanging van vlees, minder vaak **noten** (81% vs. 50% eet dit nooit ter vervanging), **peulvruchten** (76% vs. 33%), **kant-en-klare vleesvervangers** (74% vs. 28%) en **ei** (52% vs. 30%).

Houding en redenen eetpatroon: vlees is te lekker, zou jammer en moeilijk zijn als ze dit niet meer kunnen eten

- Vleeseters geven veel vaker aan vlees **lekker** te vinden (92% vs. 59% (zeer) eens). Zij zouden het dan ook vaker **jammer** vinden als ze *geen* vlees meer kunnen eten (83% vs. 39%) en geven *minder* vaak aan dat hen het **makkelijk** lijkt om minder vlees te eten (12% vs. 42%).
- Ook zijn zij vaker van mening dat een maaltijd zonder vlees **niet compleet** is (49% vs. 6%) en dat je vlees **gewoon nodig** hebt als mens (66% vs. 23%).
- Zij vinden dagelijks vlees eten dan ook vaker nog *wel* **van deze tijd** (41% vs. 3%).

Intentie om *minder* vlees te eten: drie tiende staat er voor open om in de toekomst minder vlees te eten

- Opvallend is dat ongeveer een vijfde (19%) van hen die zichzelf beschouwen als echte vleeseter *wel* aangeven bewust minder vlees te eten.
- Daarnaast heeft een kwart (25%) er weleens over **nagedacht**, maar hier nog geen actie op ondernomen.
- Drie op de tien (31%) antwoorden instemmend op de stelling dat zij ervoor open staan om in de toekomst minder vlees te gaan eten.

Vleeseters (2/3)

- Vleeseters geven vaker aan dat **niets** hen kan motiveren om minder vlees te eten (37% vs. 10%).
- Redenen om *niet* te minderen met vleeseten zijn voor de vleeseters vaker dat vlees **te lekker** is (53% vs. 31%), dat zij **gewend** zijn aan vlees eten (41% vs. 13%), dat zij de **smaak** van vlees niet willen missen (37% vs. 17%), dat zij vinden dat vleeseten **bij hen hoort** (33% vs. 5%), dat vleesvervangers **duur** zijn (18% vs. 12%) en dat zij **geen of te weinig lekkere vleesvervangers** kennen (15% vs. 10%).

Ervaren sociale norm: weinig mensen in omgeving die geen of minder vlees eten

- Vleeseters hebben in hun eigen **omgeving** *minder* vaak mensen die minder of geen vlees eten (57% vs. 22% heeft vrijwel niemand).
- Ook lijken zij *minder* vaak beïnvloed te worden door minderaars: zij denken zelf *minder* vaak te gaan minderen (36% vs. 5%) als iemand in hun huishouden minder vlees wil eten. En zij geven *minder* vaak aan dat zij minder vlees willen eten, maar dat dit **niet kan door mensen in hun omgeving** (13% vs. 19%). Daarnaast zeggen zij vaker *niet te weten* of hun omgeving het lastig zou vinden als zij geen vlees meer zouden eten (15% vs. 7%).
- Vleeseters zouden het zelf vaker **vervelend** vinden als een huisgenoot stopt met vlees eten (37% vs. 30%), maar hebben ook vaker geen sterke mening hierover (18% vs. 9%).
- Vleeseters die aangaven dat zij *bewust* minder vlees eten (19% van de 69% vleeseters), doen dit echter wel weer *minder* vaak omdat zij dit *zelf* belangrijk vinden dan flexitariërs, vegetariërs en veganisten (77% vs. 92%).

Attitude feestdagen: vlees hoort bij speciale gelegenheden

- Vleeseters denken vaker dat zij zelf net zo vaak **barbecueën** als anderen (23% vs. 12%).
- Zij vinden vaker dat een barbecue **niet zonder vlees** kan (70% vs. 27%) en vinden vaker dat **groenten** *niet* op de barbecue horen (19% vs. 6%).
- Ook zijn zij vaker van mening dat vlees **onmisbaar** is bij het vieren van **kerst** (59% vs. 14%), een **etentje in een restaurant** (54% vs. 10%) en **verjaardagen** (23% vs. 5%).

Vleeseters (3/3)

Keuzes bij boodschappen: kijken vooral vaker houdbaarheid, minder naar gezondheid, ingrediënten, herkomst, keurmerken en klimaatimpact

- Bij het boodschappen doen, letten vleeseters vaker op de **houdbaarheid** van producten (54% vs. 44%), maar *minder* vaak op hoe **gezond** of ongezond de producten zijn (29% vs. 48%), de **ingrediënten** (22% vs. 46%), het **land** waar het vandaan komt (9% vs. 21%) en de **duurzaamheid/klimaatimpact** (6% vs. 25%).
- Ook geven vleeseters vaker aan nooit (26%) of zelden (24%) te letten op **keurmerken** (vs. respectievelijk 9%; 18%).
- Ook *bij het kopen van vlees* letten zij vaker *nooit* op de **klimaatimpact** (39% vs. 15%), of het vlees **biologisch** is (34% vs. 11%) en het **keurmerk** (26% vs. 9%).

Kennis over impact van vlees: hebben een positiever beeld van vlees eten en zien minder schadelijke effecten op klimaat, dierenleed en gezondheid

- Vleeseters hebben over het algemeen een positiever beeld van de impact van vlees. Zij denken *veel minder* vaak dat veel vlees eten slecht is voor het **klimaat** (28% vs. 70%), bijdraagt aan **dierenleed** (24% vs. 62%) en slecht is voor je **gezondheid** (22% vs. 53%).
- Over de impact van vlees eten op het klimaat wordt steeds vaker gesproken. Vleeseters geven als reactie hierop vaker aan dat andere dingen volgens hen veel meer invloed hebben op het klimaat dan het eten van vlees (33% vs. 16%). Ook geven zij vaker als reactie dat zij **niet** te **geloven** dat vlees eten slecht is voor het milieu (15% vs. 2%) en hier nooit iets over horen (8% vs. 3%). Bovendien vinden ze het vaker **vervelend** dat hier over gesproken wordt (9% vs. 4%). Daarnaast zijn er relatief veel vleeseters die aangeven hier geen (sterke) mening over te hebben (21% vs. 14%).
- Vleeseters denken vaker dat er *geen* specifieke vleessoorten zijn die **slechter** zijn voor het klimaat dan andere (34% vs. 17%). Van degenen die wel denken dat er bepaalde vleessoorten slechter zijn voor het klimaat, zijn vleeseters vaker van mening dat **lam** het slechtst is (15% vs. 5%). Ze denken relatief minder vaak dat **rund** het slechtst is voor het klimaat (60% vs. 73%).

Oordeel invloed overheid en Voedingscentrum: minder positief over inmenging en advies

- Vleeseter zeggen veel *minder* vaak dat de overheid mensen moet **stimuleren** om minder vlees te eten door het duurder te maken (13% vs. 49%). Zij vinden vaker dat mensen zelf moeten kunnen **kiezen** of ze minder vlees willen eten of niet (85% vs. 69%) en denken zelf *minder* vaak te minderen als vlees **duurder** zou zijn (23% vs. 42%).
- Dat het **Voedingscentrum** adviseert om minder vlees te eten en in plaats daarvan vaker peulvruchten en noten te eten, vinden vleeseters vaker slecht (13% vs. 2%), maar ook hebben ze hier relatief vaak geen mening over (65% vs. 40%).

Samenvatting *Flexitariërs*

Flexitariërs (1/3)

In dit hoofdstuk beschrijven we waar **flexitariërs** (degenen die zichzelf beschouwen als flexitariër, 27%) opvallend verschillen van **vleeseters**. Alleen significante verschillen die tenminste 5%-punt afwijken worden benoemd.

Eetpatroon: in plaats van vlees, eten zij vaker kant-en-klare vleesvervangers, ei, meer groenten, peulvruchten en noten

- De meeste flexitariërs eten 2 à 3 dagen per week *geen* vlees (60%). 22% eet op 3 tot 6 dagen per week *geen* vlees en 18% eet alleen heel af en toe vlees bij speciale maaltijden of gelegenheden.
- Naast dat zij minder vlees eten bij de warme maaltijd, eten zij ook *minder* vaak vlees verwerkt in **ontbijt- of lunchgerechten** (59% doet dit nooit vs. 43% van de vleeseters), in **maaltijdsalades** (49% vs. 41%) en **op brood** (29% vs. 9%).
- Bij hun warme maaltijd eten flexitariërs vaker elke dag **groente** (50% vs. 38% onder vleeseters). En ter vervanging van vlees vaker **kant-en-klare vleesvervangers** (52% vs. 15% eet dit minstens 1 dag per week ter vervanging), **ei** (51% vs. 26%), **peulvruchten** (45% vs. 13%) en **noten** (28% vs. 10%).
- Naast minder vlees eten flexitariërs ook relatief *minder* vaak **aardappelen** (22% eet dit minstens 4 dagen per week vs. 43% van de vleeseters).

Houding en redenen eetpatroon: dagelijks vlees eten niet van deze tijd, milieu en dierenwelzijn zijn redenen om te minderen

- Flexitariërs zijn veel *minder* vaak van mening dat een maaltijd zonder vlees **niet compleet** is (6% vs. 49%) en dat je vlees **gewoon nodig** hebt als mens (25% vs. 66%). Zij vinden veel vaker dat vlees eten *niet* meer **van deze tijd** is (76% vs. 24%). Hoewel zij ook minder vaak aangeven dat zij vlees **lekker** vinden (66% vs. 92%) en dat zij het **jammer** zouden vinden als ze geen vlees meer kunnen eten (44% vs. 83%) is opvallend dat ook een grote meerderheid van de flexitariërs (66%) vlees *wel* lekker vindt.
- Flexitariërs eten *vaker* minder vlees omdat zij dit **zelf** belangrijk vinden (92% vs. 77% onder vleeseters).
- Belangrijke drivers om minder of geen vlees te eten zijn voor hen vaker het **milieu** (60% vs. 25%), **dierenwelzijn** (54% vs. 23%), **gezondheid** (38% vs. 20%), de **tekorten** en honger in de wereld (31% vs. 7%) en **variatie** in hun eetpatroon (21% vs. 10%). Klimaat is voor hen vaker de **belangrijkste** driver (32% vs. 17%).

Flexitariërs (2/3)

Intentie om *minder* vlees te eten: twee derde staat er voor open om in de toekomst nog minder vlees te eten

- Flexitariërs staan er vaker voor open om in de toekomst (nog) minder vlees te eten (65% vs. 31%). Zij denken ook relatief vaak dat ze het **makkelijk** zouden vinden om *geen* vlees meer te eten (34% vs. 12%).
- De belangrijkste reden waarom zij flexitariër zijn maar (nog) geen vegetariër, is omdat zij vlees (met mate) **lekker** vinden (32%). Daarnaast zeggen zij vaker dat er voor hen geen **barrières** zijn om te minderen met vlees eten (29% vs. 9%).

Ervaren sociale norm: sociale omgeving lijkt vaker van invloed op eigen vleesconsumptie: kan zowel barrière als stimulant zijn

- Flexitariërs hebben vaker (veel) mensen in hun **omgeving** die geen of minder vlees eten (78% vs. 43%).
- Zij geven vaker dan vleeseters aan dat hun sociale omgeving van invloed is op hun eigen vleesconsumptie. Dat kan zowel een barrière als stimulant zijn: aan de ene kant geven zij vaker aan dat zij wel minder vlees zouden willen eten, maar dat dat **niet kan door mensen in hun omgeving** (20% vs. 13%). Aan de andere kant geven zij vaker aan dat zij zelf (nog) minder vlees zouden eten indien iemand in hun **huishouden** zou willen minderen (61% vs. 29%). Mocht dit de situatie zijn, dan vinden zij dit vaker dan vleeseters goed en willen zij daar graag bij helpen (54% vs. 30%).

Attitude feestdagen: feestjes en barbecues kunnen prima zonder vlees

- Flexitariërs zeggen vaker dat zij nooit of veel minder vaak **barbecueën** dan anderen (49% vs. 33%).
- Zij vinden veel vaker dat een **barbecue** heel goed zonder vlees kan (39% vs. 11%) en dat **groenten** goed op de barbecue kunnen (78% vs. 56%).
- Ook zijn zij veel vaker van mening dat het vieren van **verjaardagen** (82% vs. 42%), **kerst** (57% vs. 16%) en een etentje in een **restaurant** (67% vs. 21%) goed zonder vlees kan.

Flexitariërs (3/3)

Keuzes bij boodschappen: vooral gezondheid en ingrediënten van belang; houdbaarheid minder

- Flexitariërs letten tijdens het boodschappen doen veel vaker op hoe **gezond** of ongezond producten zijn (45% vs. 29%), de **ingrediënten** (42% vs. 22%), de **duurzaamheid** (23% vs. 6%) en het **land** waar het vandaan komt (19% vs. 9%). Ook letten zij veel vaker (regelmatig of altijd) op **keurmerken** (41% vs. 18%).
- Zij letten minder vaak op de **houdbaarheid** (44% vs. 54%).
- Als zij vlees kopen, letten zij er vaker op of het **biologisch** is (38% vs. 16% let hier regelmatig of altijd op), het **keurmerk** (38% vs. 20%) en op de **klimaatimpact** (26% vs. 9%).

Kennis over impact van vlees: vinden vlees slechter voor het klimaat en de gezondheid

- Flexitariërs vinden veel vaker dat veel vlees eten slecht is voor het **klimaat** (68% vs. 28%), bijdraagt aan **dierenleed** (59% vs. 24%) en slecht is voor je **gezondheid** (50% vs. 22%).
- Over de impact van vlees eten op het klimaat wordt steeds vaker gesproken. De reactie van flexitariërs hierop is veel vaker dat zij het **goed** vinden dat hier meer over gesproken wordt (53% vs. 22%) en dat hier nog **veel vaker** over gesproken moet worden (25% vs. 6%). Een kleinere groep dan bij vleeseters denkt dat de verhalen over de impact van vlees op het klimaat **niet waar** zijn (2% vs. 15%) en dat andere dingen meer invloed hebben op het klimaat (18% vs. 33%). Ook geven zij minder vaak aan het **vervelend** te vinden dat hierover gesproken wordt (4% vs. 9%) of dat zij hier nooit iets over horen (3% vs. 8%).
- Flexitariërs denken vaker dat bepaalde soorten vlees **slechter** zijn voor het klimaat dan andere (31% vs. 22%). Zij die dit denken, noemen daarbij vaker **rundvlees** (75% vs. 60%) en minder vaak **lamsvlees** (3% vs. 15%).

Oordeel invloed overheid en Voedingscentrum: positiever over prijsstijging vlees en advies Voedingscentrum

- Flexitariërs staan veel vaker positief tegenover stimulering van de **overheid** om minder vlees te eten, door vlees **duurder** te maken (46% vs. 13%). Zelf verwachten zij ook vaker minder vlees te gaan eten als het duurder zou zijn (42% vs. 23%). Ze vinden minder vaak dat mensen zelf moeten kunnen kiezen of ze minder vlees willen eten (72% vs. 85%).
- Dat het **Voedingscentrum** adviseert om minder vaak vlees te eten en vaker peulvruchten, vinden zij veel vaker positief (44% vs. 12%).

A photograph showing two people from the waist down, holding bowls of food. The person on the left is wearing a white t-shirt and blue pants, holding a bowl of noodles with green vegetables and red tomatoes. The person on the right is wearing a purple long-sleeved shirt and blue pants, holding a bowl of food with a fried patty, green vegetables, and a white sauce. The background is slightly blurred, showing a wooden floor and a sign with the letter 'E'.

Samenvatting *Vegetariërs en veganisten (vega)*

Vegetariërs en veganisten (1/3)

In dit hoofdstuk beschrijven we waar **vegetariërs en veganisten** (hierna **vega's**, 4%) opvallend verschillen van **flexitariërs en vleeseters** (samengenomen). Alleen significante verschillen die tenminste 5%-punt afwijken worden benoemd.

Eetpatroon: vooral kant-en-klare vleesvervangers en peulvruchten om vlees te vervangen

- De meeste vega's eten al langer dan een jaar bewust geen vlees meer (84%).
- Zij eten vaker dagelijks **groente** (61% vs. 41%) en **graanproducten** (51% vs. 41%) bij hun warme maaltijd dan mensen die (weleens) vlees eten. Ook eten zij vaker weleens **kant-en-klare vleesvervangers** (95% vs. 38%), **peulvruchten** (83% vs. 35%) en **noten** (69% vs. 26%) in plaats van vlees.
- Vega's eten daarentegen minder vaak **aardappelen** (25% vs. 37% eet dit ten minste 4 dagen per week) bij hun warme maaltijd.
- Daarnaast eten vega's minder vaak **brood** (74% vs. 85% eet dit ten minste 4 dagen per week).

Houding en redenen eetpatroon: vinden vlees veel minder lekker en stoppen veel makkelijker en minder jammer

- Vega's zijn vaker van mening dat dagelijks vlees eten niet meer **van deze tijd** is (87% vs. 39%). Ook vinden zij vlees veel(!) minder vaak **lekker** (15% vs. 85%).
- Zij vinden het dan zelf dan ook veel minder vaak **jammer** dat zij geen vlees meer kunnen eten (3%) dan dat mensen die nu nog wel (eens) vlees eten dat zouden vinden (72%). En zij geven vaker aan het **makkelijk** te vinden om geen vlees te eten (92% vs. 18%).
- Drivers om geen vlees te eten zijn voor vega's veel vaker **dierenwelzijn** (77% vs. 32%), **klimaat** (75% vs. 35%), **gezondheid** (64% vs. 25%), **tekorten** en honger in de wereld (44% vs. 14%) en omdat het **lekkerder** is (19% vs. 10%). Een driver die zij relatief minder vaak noemen is de beschikbaarheid van **vleesvervangers** die zij echt lekker vinden (12% vs. 21%).
- Als belangrijkste reden noemen zij bijzonder vaak dierenwelzijn (64% vs. 23%), maar nooit geldbesparing (0% vs. 10%) of dat zij vleesvervangers echt lekker vinden (0% vs. 11%).

Vegetariërs en veganisten (2/3)

Ervaren sociale norm: zeggen dat ze het vooral zelf belangrijk vinden om vega(n) te zijn, maar hebben veel mensen in hun omgeving die ook minder/geen vlees eten

- Vega's geven vaker aan (veel) mensen in hun **omgeving** te hebben die minder of geen vlees eten (85% vs. 53%).
- Zij zeggen echter vaker dat het *niet* zo is dat zij minder vlees eten omdat mensen in hun omgeving dit belangrijk vinden (85% vs. 76%). Ze zeggen dit vaker te doen omdat zij dit **zelf** belangrijk vinden (95% vs. 86%).
- Vega's geven vaker aan dat zij het **goed** vinden als mensen in hun huishouden willen stoppen met vlees eten en dat zij hen daarmee zouden willen **helpen** (58% vs. 37%).
- Ook hebben zij vaker een **huishouden** waarin helemaal niemand vlees eet (15% vs. 1%).

Attitude feestdagen: feestjes en etentjes kunnen makkelijk zonder vlees

- Vega's zeggen vaker nooit of veel minder vaak te **barbecueën** dan anderen (64% vs. 37%).
- Zij zijn bijzonder vaak van mening dat een **barbecue** heel goed zonder vlees kan (91% vs. 19%) en dat **groenten** goed op de barbecue kunnen (90% vs. 62%).
- Ook **verjaardagen** vieren (96% vs. 53%) en **kerst** (95% vs. 27%) kunnen volgens vrijwel alle vega's heel goed zonder vlees, evenals **uiteten** gaan (92% vs. 34%).

Keuzes bij boodschappen: vooral ingrediënten belangrijk

- Bij het boodschappen doen letten vega's vaker op de **ingrediënten** (64% vs. 28%), hoe **gezond** of ongezond een product is (56% vs. 34%), de **klimaatimpact** (34% vs. 11%) en het **land** waar het vandaan komt (24% vs. 12%). Ook letten ze vaker (regelmatig of altijd) op **keurmerken** (53% vs. 25%).

Vegetariërs en veganisten (3/3)

Kennis over impact van vlees: hebben meest negatieve houding ten aanzien van vlees eten

- Vega's zijn aanzienlijk vaker van mening dat veel vlees eten slecht is voor het **klimaat** (88% vs. 39%) en voor je **gezondheid** (81% vs. 30%). Ook vinden ze vaker dat je met veel vlees eten bijdraagt aan **dierenleed** (87% vs. 34%).
- Over de impact van vlees eten op het klimaat wordt steeds vaker gesproken. Vega's reageren daar vaker op met de mening dat het **goed** is dat hier meer over gesproken wordt (59% vs. 31%) en dat hier nog **veel vaker** over gesproken moet worden (52% vs. 11%). Zij geven als reactie minder vaak dat andere dingen veel meer invloed hebben op het klimaat (5% vs. 29%) en **ontkennen** nauwelijks dat vlees eten slecht voor het klimaat is (1% vs. 11%).
- Verder zijn vega's vaker van mening dat bepaalde soorten vlees **slechter** zijn voor het klimaat dan andere (33% vs. 24%). Net als mensen die weleens vlees eten, geven zij die dit denken het vaakst aan dat **rund** het slechtst is voor het klimaat (71%*).

Oordeel invloed overheid en Voedingscentrum: veel positiever over prijsstijging vlees en advies Voedingscentrum

- Vega's vinden vaker dat de **overheid** mensen moet stimuleren om minder vlees te eten door het **duurder** te maken (74% vs. 22%). Ze vinden dan ook minder vaak dat mensen zelf moeten kunnen kiezen of ze minder vlees willen eten (50% vs. 81%).
- Dat het **Voedingscentrum** adviseert om minder vlees te eten en in plaats daarvan vaker peulvruchten en noten te eten vinden zij veelal positief (69% vs. 12%).

* Door de lage aantallen (n=39) is dit resultaat indicatief.

Resultaten Nederland-representatief

Eetpatroon

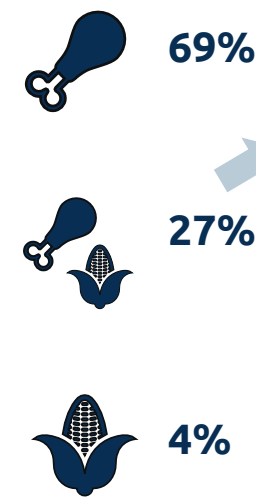

Eetpatroon: 27% classificeert zichzelf als flexitariër

Een meerderheid (69%) van de Nederlanders ziet zichzelf als een echte vleeseter. Ruim een kwart (27%) ziet zichzelf als een flexitariër, wat inhoudt dat zij 2 of meer dagen per week geen vlees eten. 4% van de Nederlanders beschouwt zichzelf als vegetariër of veganist.

Welke omschrijving past het beste bij jou?

(Allen, n=1.038)

Opmerkelijk:
Het merendeel van de flexitariërs (60%) eet op 2 tot 3 dagen geen vlees. 22% eet 3 tot 6 dagen geen vlees en 18% eet alleen heel af en toe bij speciale gelegenheden vlees.

 Vrouwen eten vaker minder of geen vlees dan mannen (40% vs. 22% is flexitariër, vegetariër of veganist).

 Hoe hoger het opleidingsniveau, hoe minder vlees men eet. Van de hoogopgeleiden is 43% flexitariër, vegetariër of veganist, van de middelbaar opgeleiden 29% en van laagopgeleiden 22%.

Eetpatroon: derde eet maximaal drie dagen per week vlees bij warme maaltijd

- Een derde (33%) van de Nederlanders eet hooguit drie dagen per week vlees bij de warme maaltijd.
 - 6% eet (vrijwel) nooit vlees bij de warme maaltijd, en 4% *minder* dan 1 dag per week;
 - Bijna een kwart (23%) 1-3 dagen per week.
- Twee derde (67%) eet 4 tot 7 dagen per week vlees bij de warme maaltijd.
 - Vier tiende (38%) 4 tot 5 dagen per week;
 - Drie tiende (30%) 6 tot 7 dagen per week.

Ongeveer hoeveel dagen in de week eet je bij jouw warme maaltijd:
(Allen, n=1.038)

	Vlees 	Groente 	Vis 	Graanproducten 	Aardappelen
(Vrijwel) nooit	6%	1%	21%	4%	9%
Minder dan 1 dag in de week	4%	1%	22%	4%	9%
1	3%	1%	32%	7%	8%
2	7%	1%	17%	12%	18%
3	14%	4%	5%	8%	20%
4	17%	9%	1%	8%	14%
5	21%	20%	1%	9%	14%
6	14%	21%	0%	7%	5%
7	15%	43%	1%	41%	3%

Eetpatroon: gevogelte (bv. kip) meest populair bij warme maaltijd

- Driekwart (76%) eet minstens 1 dag per week **gevogelte (bv kip)** bij de warme maaltijd.
- Ook eet een ruime meerderheid (68%) ten minste 1 dag per week **rundvlees**.
- Ruim de helft eet minimaal 1 keer per week **varkensvlees** (57%).
- Van de vleesproducten is **bewerkt vlees** het minst populair (29% eet dit minstens 1 dag per week).
- Als we kijken naar producten om vlees mee te vervangen, dan zien we dat mensen het vaakst **ei** gebruiken (33% minstens 1 dag per week). Daarna volgen **kant-en-klare vleesvervangers** (28%), **peulvruchten** (24%) en als laatst **noten** (16%).

Ongeveer hoeveel dagen in de week eet je bij jouw warme maaltijd:

(Allen, n=1.038)

	Gevogelte (bv. kip)	Rundvlees	Varkensvlees	Bewerkt vlees	Kant-en-klare vleesvervangers	Peu-vruchten ter vervanging van vlees	Ei ter vervanging van vlees	Noten ter vervanging van vlees
(Vrijwel) nooit	12%	16%	28%	48%	60%	63%	45%	72%
Minder dan 1 dag in de week	13%	16%	15%	23%	13%	13%	21%	12%
1	25%	29%	22%	16%	9%	11%	20%	8%
2	29%	24%	19%	7%	7%	6%	8%	3%
3	14%	10%	10%	3%	5%	3%	3%	2%
4	5%	4%	3%	1%	3%	1%	1%	1%
5	2%	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%
6	1%	0%	1%	1%	1%	0%	0%	0%
7	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	1%

Eetpatroon: driekwart eet minstens 1 dag per week vlees op brood

- Ruim negen op de tien (94%) Nederlanders eten minstens 1 dag per week **brood**.
- Driekwart (75%) eet minstens 1 dag per week **vleeswaren als beleg** op brood.
- Drie op de tien eten daarnaast minstens 1 keer per week **vlees in maaltijdsalades** (31%) of vlees **verwerkt in ontbijt of lunchgerechten** (30%), zoals worstenbroodjes of een broodje bapao.

Ongeveer hoeveel dagen in de week eet jij:

(Allen, n=1.038)

	Brood	Vleeswaren op brood	Vlees in maaltijdsalades	Vlees verwerkt in ontbijt/lunch gerechten
(Vrijwel) nooit	3%	17%	46%	49%
Minder dan 1 dag in de week	2%	7%	24%	21%
1	2%	5%	13%	13%
2	3%	12%	8%	6%
3	5%	11%	5%	4%
4	4%	11%	3%	2%
5	9%	13%	1%	1%
6	12%	7%	0%	1%
7	59%	17%	1%	2%

Vleesvervangers: vlees vaakst vervangen door vis, ei en groenten

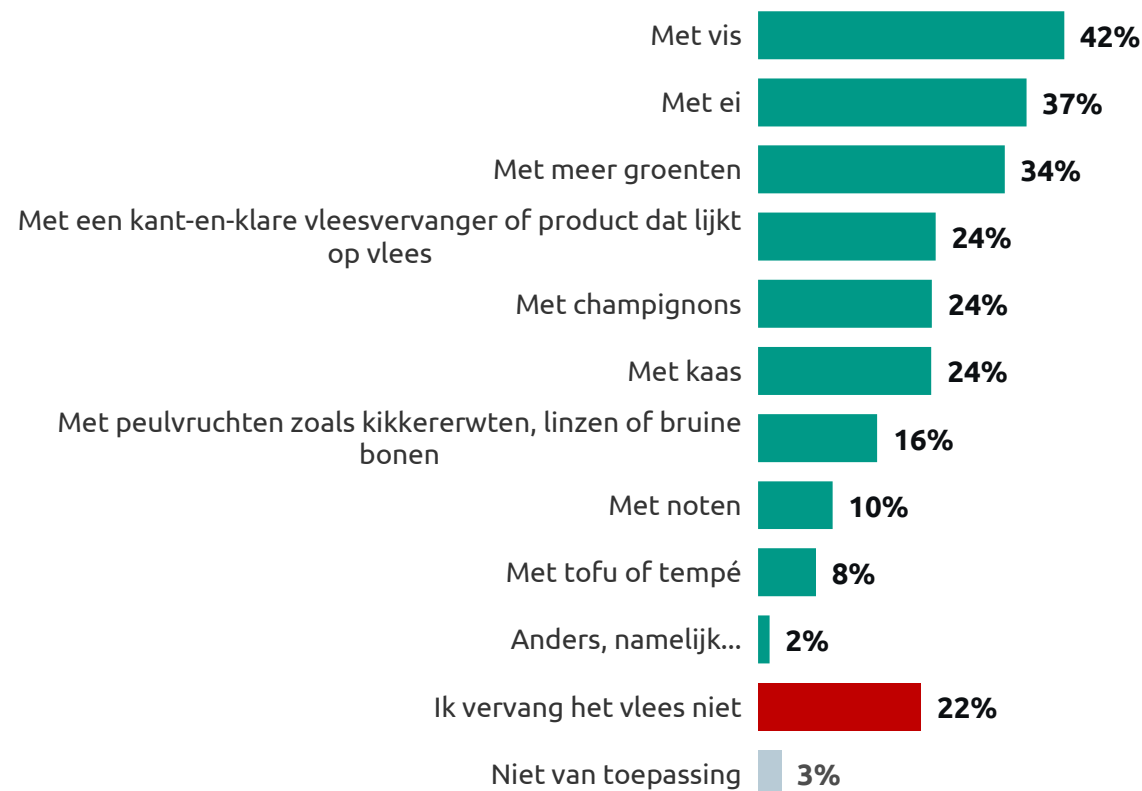
- **Vis** (42%), **ei** (37%) en **meer groenten** (34%) noemt men het vaakst om vlees bij de warme maaltijd *meestal* mee te vervangen.
- Daarnaast vervangt circa een kwart het vlees meestal met **kant-en-klare vleesvervangers** (24%), **champignons** (24%) of **kaas** (24%).
- In mindere mate gebruikt men **peulvruchten** (16%), **noten** (10%) en **tofu of tempé** (8%) als vleesvervanger.
- Ruim een vijfde (22%) vervangt het vlees helemaal *niet*.

18 t/m 34-jarigen vervangen vlees vaker meestal met kant-en-klare vleesvervangers (36%) dan gemiddeld (24%).

Als jij geen vlees eet tijdens de warme maaltijd, hoe vervang je dat dan meestal?

(Allen, n=1.038)

A photograph showing a woman with long curly hair and a young child in a striped shirt, both focused on cooking. They are standing at a kitchen counter with several large metal mixing bowls. The woman is on the left, and the child is on the right, leaning over a bowl. The background is a blurred kitchen setting. A teal horizontal band is overlaid across the middle of the image, containing the title text. A red triangular graphic element is in the bottom right corner, containing a white logo.

Houding en redenen eetpatroon

Algemene houding: verschillende meningen maar vier tiende staat open voor minderen

Algemene houding: vlees heb je nodig maar dagelijks vlees eten niet meer van deze tijd

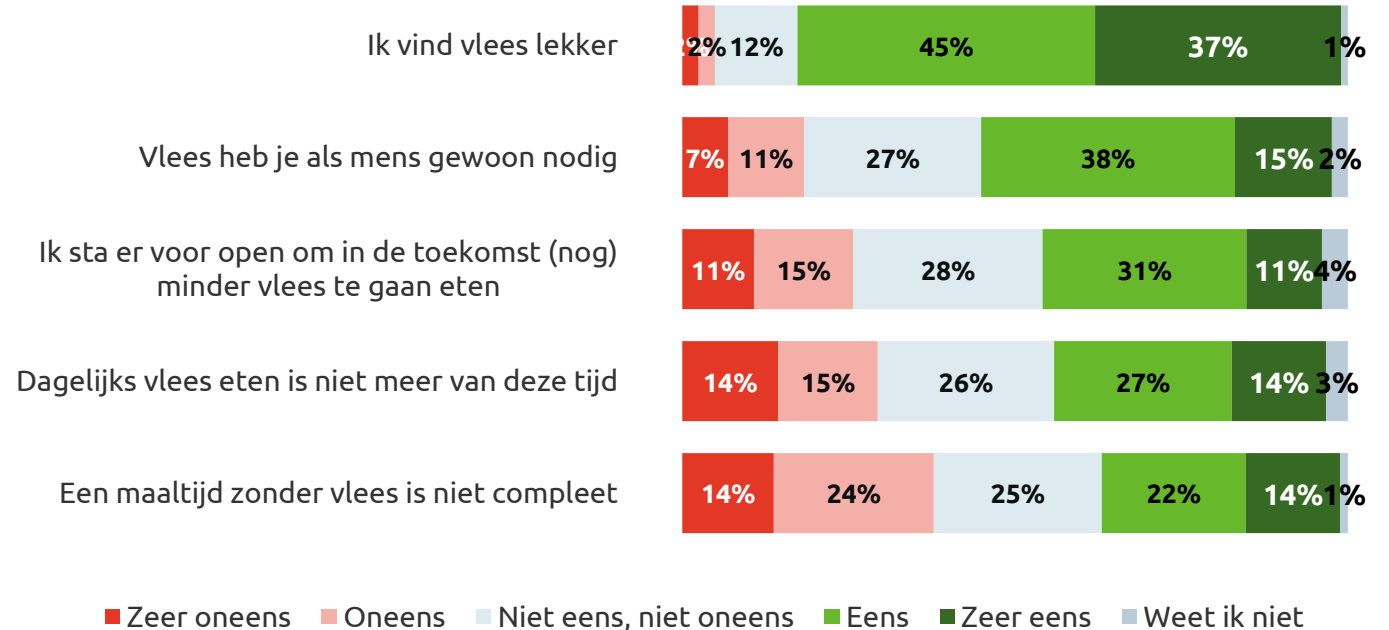
- Circa de helft (53%) denkt dat je als mens vlees 'gewoon **nodig** hebt' (18% oneens).
- Vier op de tien (41%) vinden *dagelijks* vlees eten echter *niet* meer **van deze tijd** (29% oneens).
- Toch vindt 36% dat een maaltijd *zonder* vlees **niet compleet** is (38% is het *oneens* met deze stelling).

Persoonlijke houding: vlees is lekker, maar vier tiende wil wel minderen

- Hoewel een ruime meerderheid (82%) van de Nederlanders aangeeft vlees **lekker** te vinden, staat een aanzienlijke groep (42%) er wel voor **open** om in de toekomst (nog) minder vlees te gaan eten.

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende uitspraken over vlees?

(Allen, n=1.038)

Vleeseters zijn het *minder* vaak (zeer) eens met de stelling dat zij ervoor openstaan om in de toekomst minder vlees te eten (31% vs. 42%).

Opmerkelijk: drie op de tien (31%) vleeseters staan er wél voor open om in de toekomst minder vlees te eten.

Opmerkelijk: vleeseters vinden vlees vrijwel allemaal lekker, maar ook een groot deel van de flexitariërs (66%) vindt vlees lekker. Vega's zijn het veel minder vaak (zeer) eens met de stelling dat vlees lekker is (15%).

Verschillen in algemene houding ten aanzien van vlees

Mannen vinden vaker dat een maaltijd zonder vlees niet compleet is dan vrouwen (44% vs. 28%).

Vrouwen vinden dagelijks vlees eten vaker niet meer van deze tijd (48% vs. 33%). Zij staan er ook vaker voor open om in de toekomst (nog) minder vlees te gaan eten (47%), hoewel ook circa een derde van de mannen hiervoor open staat (37%: 29% eens en 7% *zeer* eens).

18 t/m 34-jarigen vinden vaker het niet meer van deze tijd om dagelijks vlees te eten (55% vs. 41% gemiddeld).

Ook staan zij er vaker voor open om in de toekomst (nog) minder vlees te gaan eten (54% vs. 42%).

Vooraf hoogopgeleiden vinden dagelijks vlees eten niet meer van deze tijd, ruim de helft (55% vs. 41% gemiddeld). Zij staan er dan ook vaker voor open om in de toekomst (nog) minder vlees te gaan eten (56% vs. 42%).

Vleeseters denken vaker dat je vlees gewoon nodig hebt (66% vs. 53% gemiddeld) en een maaltijd zonder vlees niet compleet is (49% vs. 36%).

Intentie tot minderen: vier tiende doet dit, 5% heeft plannen

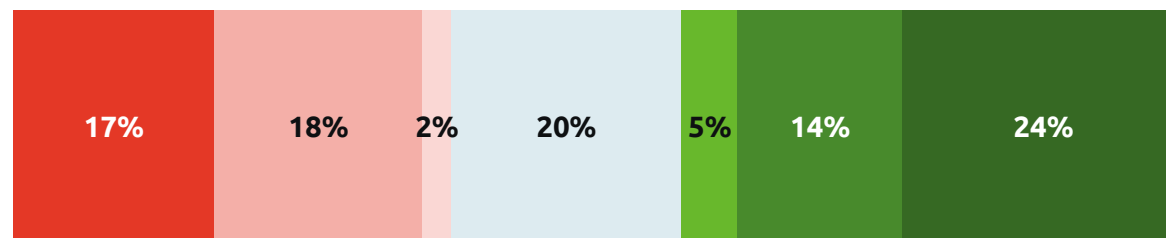
- Circa vier op de tien Nederlanders (38%) eten nu al bewust minder vlees.
- Nog eens 5% heeft plannen om hier binnenkort mee te starten.
- Eén op de vijf (20%) heeft weleens nagedacht over bewust minder vlees eten, maar heeft hier (nog) geen actie op ondernomen.
- 18% heeft weleens nagedacht over bewust minderen met vlees, maar gaat dit zeker niet doen.
- 17% heeft er nog nooit over nagedacht.
- 2% heeft het weleens geprobeerd, maar doet dit nu niet meer.

Opmerkelijk: van de vleeseters (69% van de bevolking) heeft een kwart (25%) er weleens over nagedacht om minder vlees te gaan eten, maar (nog) geen actie ondernomen. 5% heeft plannen om hier binnenkort mee te starten.

Laagopgeleiden hebben er relatief vaak nog *nooit* over nagedacht om bewust minder vlees te eten (26% vs. 17%).

Als je denkt aan 'bewust minder vlees eten', welke uitspraken sluiten dan het beste aan op jouw persoonlijke situatie?

(Allen, n=1.038)

- Ik heb hier nog nooit aan gedacht
- Ik heb hier wel eens aan gedacht, maar ga dit zeker niet doen
- Ik heb dit wel eens geprobeerd, maar doe dit niet meer
- Ik heb hier wel eens aan gedacht, maar (nog) geen actie op ondernomen
- Ik heb plannen om hier binnenkort mee te gaan starten
- Ik ben hier afgelopen jaar mee begonnen en doe dit nog steeds
- Ik doe dit al langer dan een jaar

Eigen effectiviteit: minderen is niet makkelijk en het is jammer als je geen vlees meer kan eten

- De meerderheid (69%) van de Nederlanders zou het **jammer** vinden als zij helemaal geen vlees meer kunnen eten.
- Circa de helft (49%) zou het dan ook **niet makkelijk** vinden om helemaal geen vlees meer te eten. Een vijfde (21%) zou dit *wel* makkelijk vinden.

 65-plussers zouden het *minder* vaak jammer vinden als zij geen vlees meer kunnen eten (63% vs. 69% (zeer) eens).

 Laagopgeleiden lijkt het *minder* vaak makkelijk om geen vlees meer te eten (14% vs. 21% (zeer) eens).

 Opmerkelijk: hoewel hoogopgeleiden er vaker open voor staan om in de toekomst minder vlees te eten, zouden ze het wel net zo jammer vinden als zij geen vlees meer kunnen eten als middelbaar en laagopgeleiden.

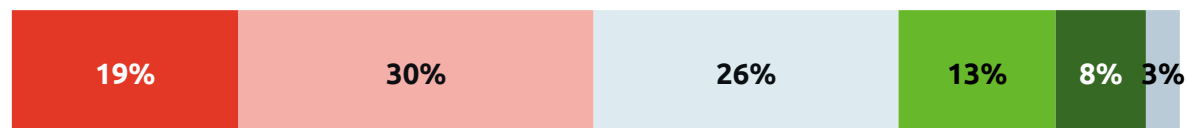
 Het lijkt *vooral* vleeseters (69% typeert zichzelf als echte vleeseter) minder vaak makkelijk om helemaal geen vlees meer te eten (12% vs. 42% (zeer) eens).

In hoeverre ben jij het eens of oneens met de volgende stellingen over minder of geen vlees eten?
(Allen, n=1.038)

**Ik vind het jammer dat ik geen vlees meer eet/
Ik zou het jammer vinden als ik geen vlees meer kan eten**

Het is makkelijk om/ik zou het makkelijk vinden geen vlees (meer) te eten

■ Zeer oneens ■ Oneens ■ Niet eens, niet oneens ■ Eens ■ Zeer eens ■ Weet ik niet

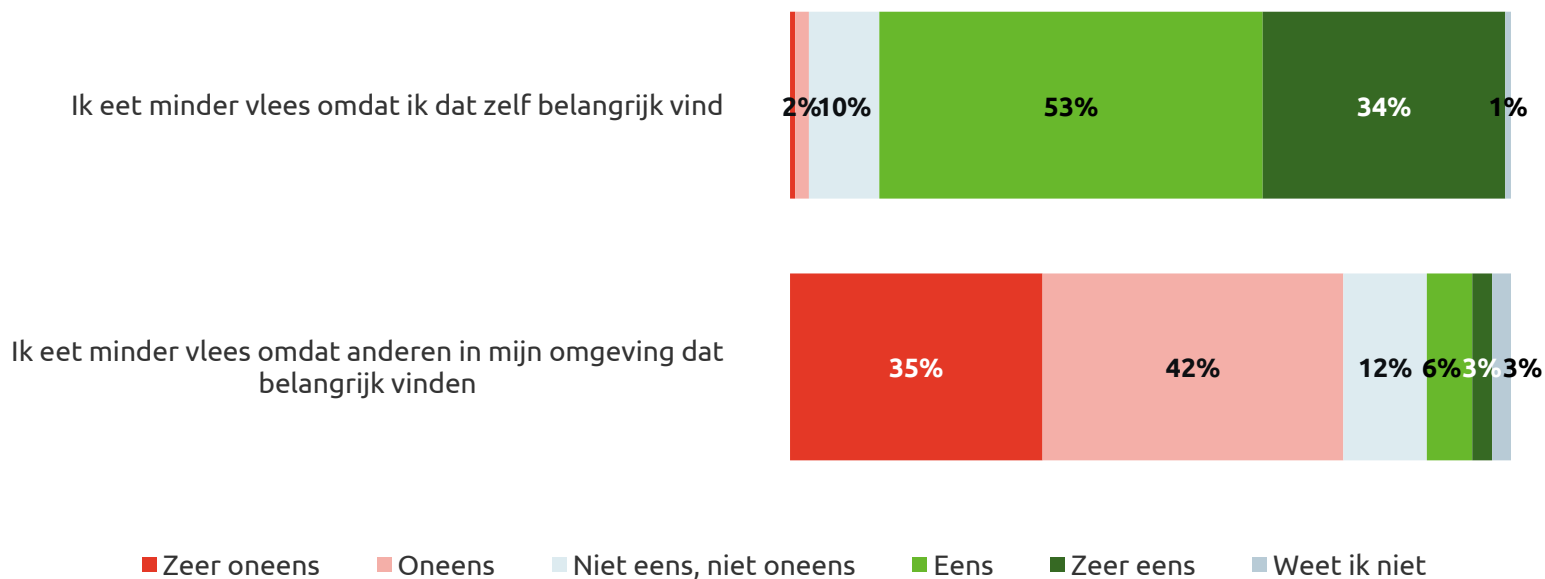
Drivers: vaker persoonlijk (87%) dan vanwege anderen (9%)

- Van de mensen die bewust minder vlees eten (38%), doet een grote meerderheid (87%) dit omdat ze het **zelf** belangrijk vinden.
- 9% doet dit (ook) omdat **anderen** in hun omgeving dat belangrijk vinden.

 18 t/m 34-jarigen eten vaker minder vlees omdat zij dit zelf belangrijk vinden (97% vs. 87%).
65-plussers doen dit juist minder vaak omdat zij dit zelf belangrijk vinden (81% vs. 87%).

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen over minder vlees eten?

(Is bewust bezig met minder vlees eten, n=396)

Drivers: klimaat, dierenwelzijn en gezondheid

- De meest genoemde redenen die motiveren om minder of geen vlees te eten zijn dat het beter is voor het **milieu** (37%) en voor het **dierenwelzijn** (34%). Dit zijn ook meteen de twee *meest belangrijke* redenen (respectievelijk 22%; 25%).
- Ook geeft ruim een kwart (27%) aan dat het motiverend is dat minder of geen vlees eten **gezonder** is.
- Circa drie op de tien (29%) geven aan dat *niets* hen kan motiveren om minder vlees te eten.

Welke van onderstaande redenen motiveren jou, of zouden jou kunnen motiveren om minder (of geen) vlees te eten?

(Allen, n=1.038)

Verschillen in drivers om te minderen met vlees eten

 De belangrijkste redenen om te minderen met vleeseten zijn voor 18 t/m 34-jarigen vaker dat het beter is voor dierenwelzijn (30% vs. 25%) en iets vaker de tekorten en honger in de wereld (7% vs. 4%).

 Laagopgeleiden geven relatief vaak aan dat *niets* het kan motiveren om minder vlees te eten (43% vs. 29%).
Voor degenen die wél te motiveren zijn, is dierenwelzijn vaker de *belangrijkste* driver (36% vs. 25%). Voor hoogopgeleiden is dit juist relatief vaak het milieu/klimaat (28% vs. 22%).

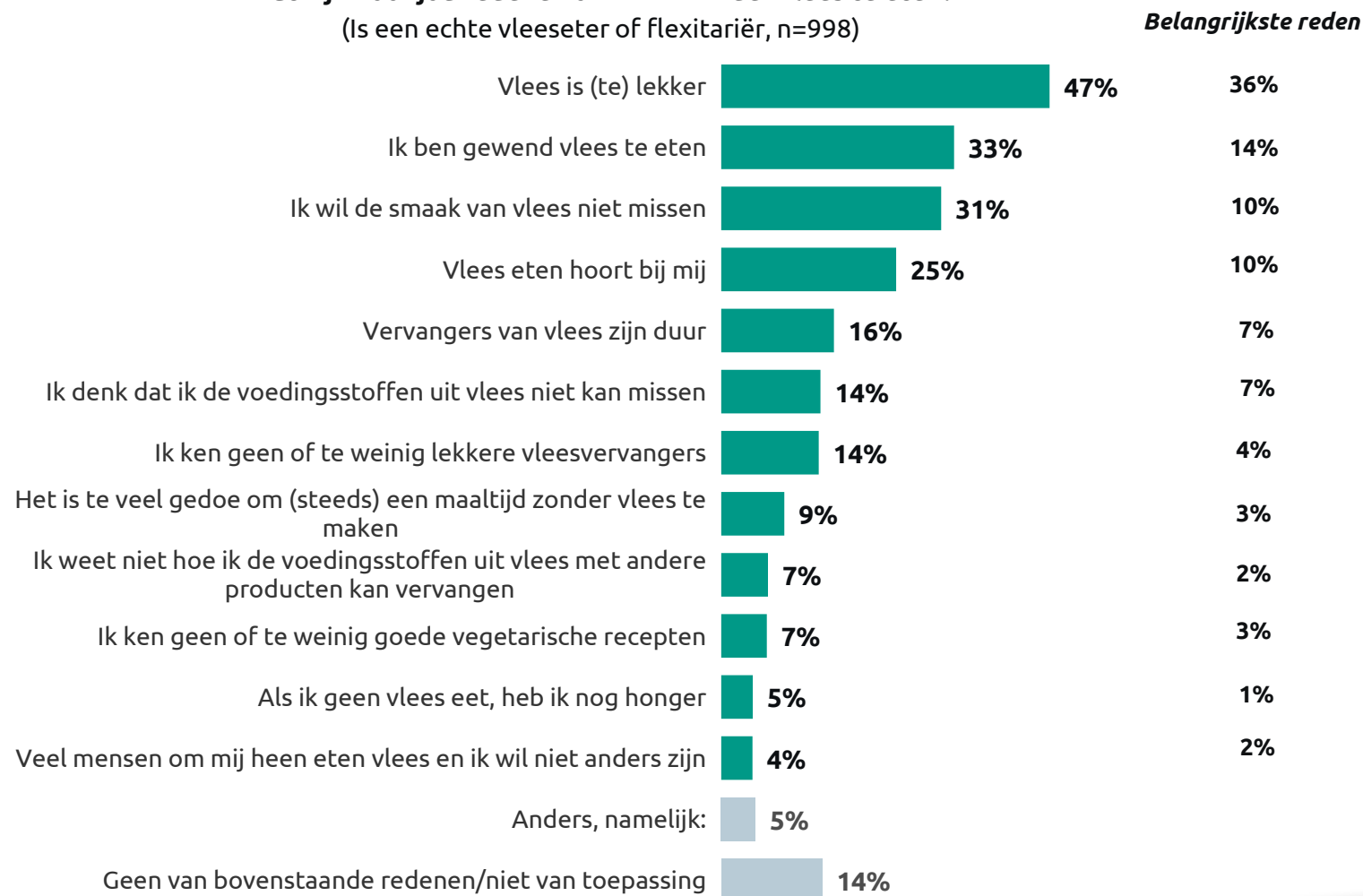
 Voor vleeseters geldt vaker dat *niets* hen kan motiveren om minder vlees te eten (37%) dan voor flexitariërs en vegetariërs/veganisten (10%).
Voor flexitariërs is het klimaat vaker de *belangrijkste* driver (32% vs. 17%). Voor vegetariërs en veganisten is dat vaker dierenwelzijn (64% vs. 23%).

Barrières: het is te lekker en veel mensen zijn eraan gewend

- De meest genoemde reden om *niet* te minderen met vlees eten, is voor vleeseters en flexitariërs dat zij vlees (te) **lekker** vinden (47%). Dit is ook het vaakst de *belangrijkste* reden (36%).
- Ook geven circa drie op de tien aan dat zij **gewend** zijn om vlees te eten (33%) en dat ze de **smaak** ervan niet willen missen (31%).
- Verder geeft een kwart (25%) als reden dat vlees eten bij hen **hoort**.

Wat zijn voor jou redenen om NIET minder vlees te eten?

(Is een echte vleeseter of flexitariër, n=998)

Verschillen in barrières om te minderen met vlees eten

Als reden om *niet* te willen minderen, geven mannen vaker aan dat vlees eten 'bij hen hoort' (identiteit) (31% vs. 19% van de vrouwen).

Opmerkelijk: zowel voor 36% van de mannen als vrouwen die vlees eten geven als belangrijkste reden dat vlees (te) lekker is.

Redenen om *niet* te minderen met vleeseten zijn voor 18 t/m 34-jarigen vaker dat zij geen of weinig lekkere vleesvervangers kennen (18% vs. 14% gemiddeld), zij het te veel gedoe vinden om (steeds) maaltijden zonder vlees te maken (16% vs. 9%) en *iets* vaker dat zij geen of te weinig vegetarische recepten kennen (9% vs. 7%).

Vooraf voor 65-plussers is de *belangrijkste* reden om *niet* te minderen met vlees, omdat zij gewend zijn dit te eten (22% vs. 14%). Zij geven minder vaak als belangrijkste reden dat vlees te lekker is (26% vs. 36%).

Opmerkelijk: voor de overige leeftijdsgroepen is 'vlees is (te) lekker' de belangrijkste reden om niet te minderen (37%-40%).

Voor laagopgeleiden is de *belangrijkste* reden om *niet* te minderen vaker dat zij gewend zijn om vlees te eten (26% vs. 14%). Smaak is voor het minder vaak het belangrijkste (27% vs. 36%).

Gewoonte is veel vaker een probleem voor laagopgeleiden, terwijl de smaak voor hoogopgeleiden vaker een reden lijkt te zijn. Bij beide groepen is smaak wel de meest genoemde reden.

Opmerkelijk: de meest voorkomende barrières om te minderen met vleeseten, zijn voor vleeseters dat het vlees (te) lekker is (53%), het feit dat zij gewend zijn om vlees te eten (41%) en dat zij de smaak van vlees niet willen missen (37%). Ook geeft een derde (33%) van de vleeseters als reden dat vlees eten 'bij hen hoort' (identiteit).

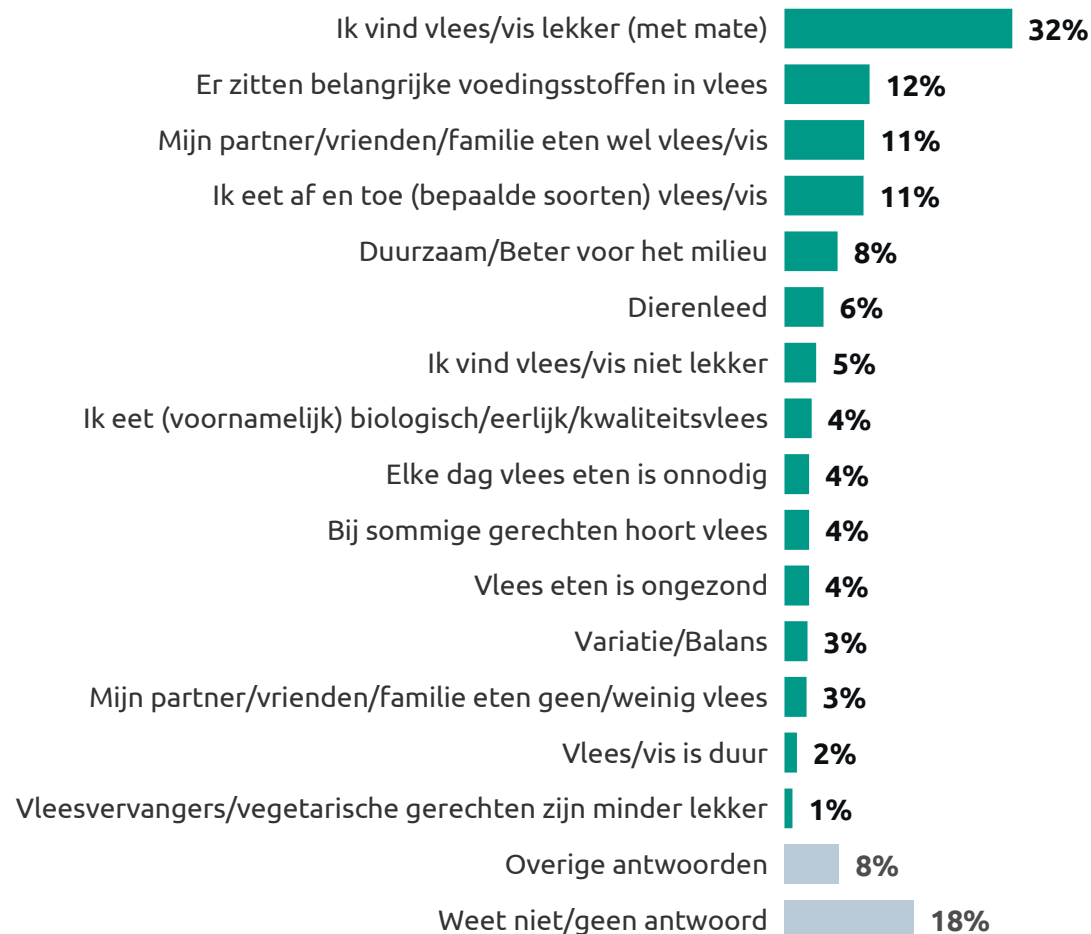
Voor zowel vleeseters als flexitariërs is smaak (vlees is (te) lekker) ook het vaakst de *belangrijkste* barrière (respectievelijk 37%; 32%).

Barrières flexitariërs: het is te lekker, maar ook voedingsstoffen en anderen in omgeving

- De meest genoemde reden onder flexitariërs om niet *volledig* vegetarisch te eten, is dat zij vlees of vis (met mate) lekker vinden (32%).
 - *“Soms hebben we een barbecue en dan vind ik vlees wel lekker, of een frikandel speciaal, kroket of zoiets. Ik vind daar de vegetarische variant toch wat minder van.”*
- Ook geeft ongeveer één op de tien (12%) aan dat er belangrijke voedingsstoffen zitten in vlees.
 - *“Vlees bevat voedingsstoffen die goed voor ons zijn en af en toe is het gewoon lekker.”*
- Ook geeft 11% aan nog weleens vlees te eten, omdat mensen in hun omgeving dit doen.
 - *“Omdat ik het toch wat lastig vind, ook in verband met vlees etende gezinsleden.”*
- Daarnaast eet 11% af en toe (bepaalde soorten) vlees of vis.
 - *“Ik eet in principe geen vlees; alleen wel een hele enkele keer bij speciale gelegenheden als ik bijvoorbeeld bij anderen mensen eet en het vlees biologisch is.”*

Wat is de belangrijkste reden dat je een flexitariër bent, maar geen vegetariër?

(Is een flexitariër, n=282)

Ervaren sociale norm

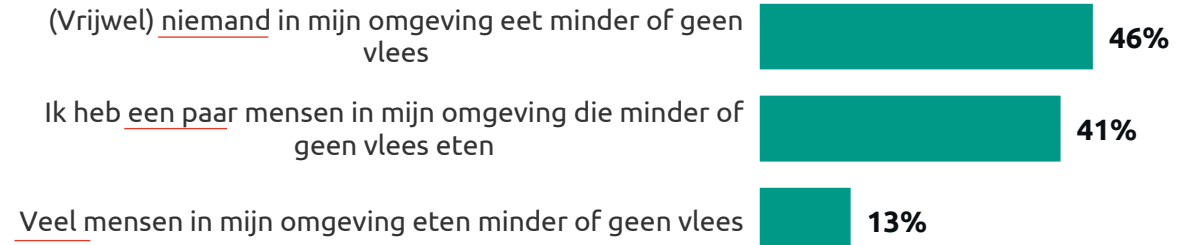

Sociale omgeving: ruim de helft (54%) heeft mensen in omgeving die geen of minder vlees eten

- Vier op de tien (41%) Nederlanders hebben *een paar* mensen in de omgeving die minder of geen vlees eten.
- Daarnaast heeft ruim een tiende (13%) *veel* mensen in zijn of haar omgeving die minder of geen vlees eten.
- Voor bijna de helft van de Nederlanders (46%) geldt dat (vrijwel) *niemand* in hun omgeving minder of geen vlees eet.

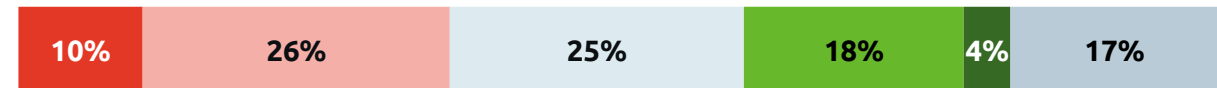
Welke uitspraak over minder of geen vlees eten past het best bij jou?

(Allen, n=1.038)

- Met de *stelling* dat zij *veel* mensen in hun omgeving hebben die (ook) minder vlees eten is ruim een vijfde (22%) het eens.
- Een kwart (24%) geeft aan dat hun omgeving het lastig zou vinden als zij geen vlees meer zouden eten.

Veel mensen in mijn omgeving eten (ook) minder of geen vlees

Mijn omgeving vindt het soms lastig dat ik geen vlees meer eet/ zou het lastig vinden als ik geen vlees meer zou eten

■ Zeer oneens ■ Oneens ■ Niet eens, niet oneens ■ Eens ■ Zeer eens ■ Weet ik niet

Verschillen sociale omgeving

Mannen zeggen vaker (vrijwel) *niemand* in hun omgeving te hebben die minder of geen vlees eet (51% vs. 42%).

18 t/m 34-jarigen zeggen vaker dat hun omgeving het lastig zou vinden als zij geen vlees meer zouden eten (36% vs. 24%). Daarentegen hebben zij wel vaker een paar (52%) of veel (16%) mensen in hun omgeving die minder of geen vlees eten.
65-plussers hebben juist vaker *niemand* in hun omgeving die minder of geen vlees eet (53%).

Hoogopgeleiden hebben vaker (veel) mensen in hun omgeving die minder of geen vlees eten (70% vs. 54%).
Laagopgeleiden kennen relatief vaak (vrijwel) *niemand* die dit doet (67% vs. 46%).

Flexitariërs en vegetariërs/veganisten hebben relatief vaak ook (veel) mensen in hun omgeving die ook minder of geen vlees eten (respectievelijk 78%; 85%). Van de vleeseters heeft 'slechts' 43% mensen in de omgeving die geen of minder vlees eten.

Oordeel over sociale omgeving: 38% positief als huisgenoten zouden stoppen met vlees eten en zou hen hierbij helpen

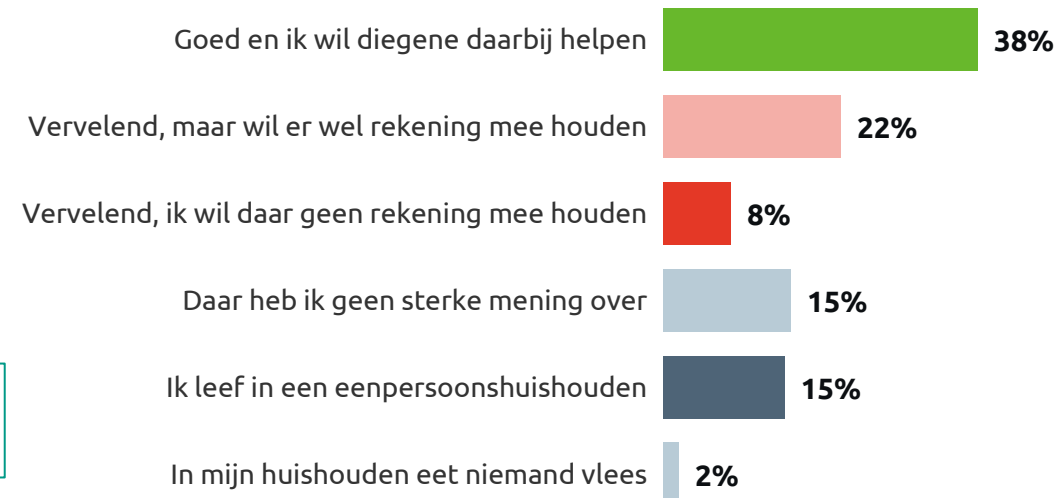
- Circa vier op de tien (38%) vinden het goed als mensen in hun huishouden zouden stoppen met vleeseten en willen diegene daar graag bij helpen.
- Daarentegen zou 30% dit vervelend vinden;
 - 22% vindt het vervelend, maar wil er wel rekening mee houden (met bijvoorbeeld koken);
 - 8% wil hier *geen* rekening mee houden.
- 15% heeft er niet echt een sterke mening over.

65-plussers geven vaker aan dat zij het vervelend zouden vinden als iemand in hun huishouden zou stoppen met vlees eten, maar dat zij er wel rekening mee willen houden (27% vs. 22%).

Wat zou je ervan vinden als iemand in jouw huishouden zou stoppen met vlees eten. Of als er al iemand is in jouw huishouden die geen vlees eet, wat vind je daar dan van?

(Allen, n=1.038)

Opmerkelijk: een derde (32%) van de mannen vindt het goed als iemand in hun huishouden zou stoppen met vlees eten en wil daarbij helpen. En hoewel 36% het vervelend vindt, wil 24% van de mannen, ondanks dat zij het vervelend vinden, wel rekening houden met deze huisgenoten. In totaal betekent dat dat 55% zich aan zou passen. 'Slechts' 12% wil dat niet (17% heeft geen mening en voor 15% is deze vraag niet van toepassing).

Ook bij laagopgeleiden zien we dit: zij zijn over het algemeen *minder* vaak positief als een huisgenoot zou stoppen met vlees eten (31% vindt het goed en wil erbij helpen vs. 38% onder gemiddeld Nederland). 22% geef echter wel aan er rekening mee te willen houden (totaal: 54% die zich wil aanpassen). 'Slechts' 9% wil dit niet.

Ruim de helft (57%) van de vleeseters zou zich aanpassen voor een huisgenoot die zou willen stoppen met vlees eten; 30% vindt dit goed en wil daarbij helpen en 27% zou dit vervelend vinden, maar wil er wel rekening mee houden.

Effect sociale omgeving: vier tiende zou minder vlees gaan eten wanneer iemand in hun huishouden dit doet

- 38% van de vleeseters en flexitariërs geeft aan dat zij zelf (waarschijnlijk) **ook zouden minderen** met het eten van vlees, als iemand in hun huishouden dit zou doen.
- Ruim een kwart (27%) zou hier (waarschijnlijk) *niet* in mee gaan.

Stel dat iemand in jouw huishouden minder vlees wil eten, zou je dan zelf ook (nog) minder vlees gaan eten?

(Is een echte vleeseter of flexitariër, n=998)

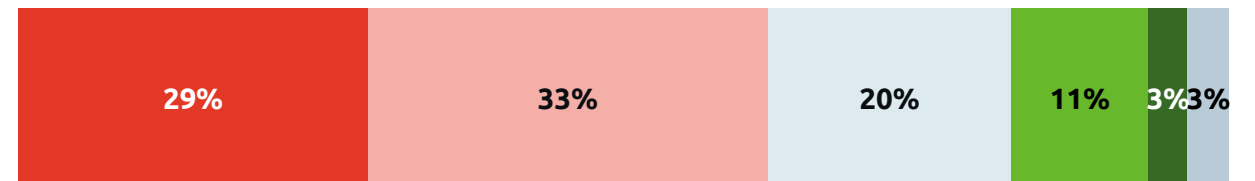

- Zeker niet
- Waarschijnlijk niet
- Misschien
- Waarschijnlijk wel
- Zeker wel
- Weet ik niet
- Ik leef in een eenpersoonshuishouden

- 15% geeft aan wel minder vlees te willen gaan eten, maar dat zij worden **tegengehouden** door de mensen in hun omgeving.

Ik zou (nog) minder vlees willen eten, maar dat kan niet door de mensen in mijn omgeving

(Allen, n=1.038)

- Zeer oneens
- Oneens
- Niet eens, niet oneens
- Eens
- Zeer eens
- Weet ik niet

18 t/m 34-jarigen voelen zich vaker beperkt door hun omgeving om minder vlees te eten (23% (zeer) eens vs. 15% gemiddeld).

Vooraf flexitariërs voelen barrières om nog minder vlees te eten door mensen in hun omgeving (20% (zeer) eens).

Attitude feestdagen

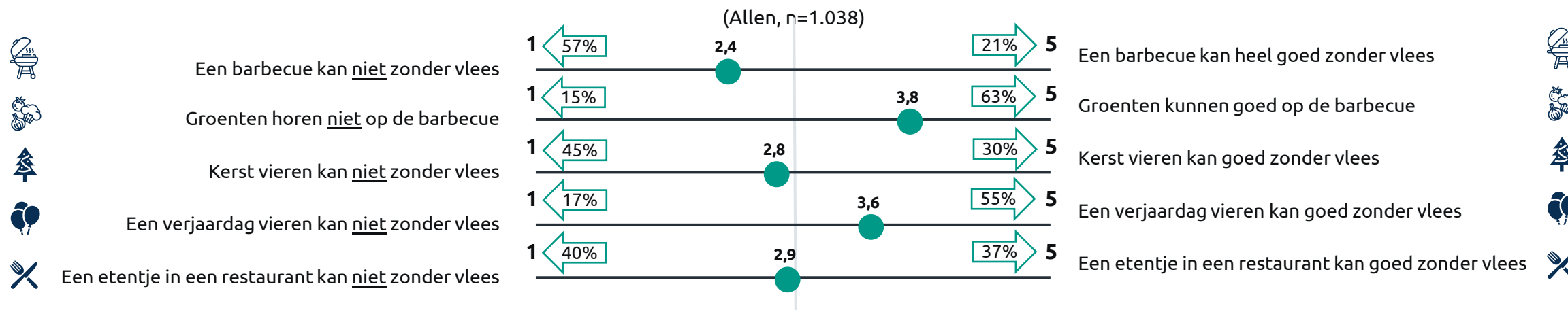
Feestdagen: meningen zijn verdeeld

Voor ruim de helft van de Nederlanders (57%) geldt dat zij vinden dat een barbecue *niet* goed zonder vlees kan. 21% vindt daarentegen dat dit prima kan. Wel zijn de meeste Nederlanders (63%) het er over eens dat ook groenten goed op de barbecue kunnen (vs. 15% die vindt van niet).

Wat betreft feestelijke gelegenheden (verjaardagen, kerst en eten in een restaurant) zijn de meningen over de noodzaak van vlees redelijk verdeeld.

- Ruim de helft (55%) van de Nederlanders is van mening dat je een verjaardag *goed* zonder vlees kunt vieren. 17% vindt dat dit *niet* goed kan.
- In mindere mate vindt men dat een etentje in een restaurant *goed* zonder vlees kan (37%). Meer mensen zijn van mening dat daar wel vlees bij hoort (40%).
- Bij kerst is het vooral lastig: 30% die vindt dat kerst *prima zonder* vlees kan tegenover 45% die vindt dat kerst *niet* zonder vlees kan.

Kun je aangeven welke stelling het meest op jou van toepassing is?

Legenda:

40% % met score 1-2 (linkerkant schaal)

Gemiddelde score

37% % met score 4-5 (rechterkant schaal)

Vegetariërs en veganisten vinden vaker dat een barbecue goed zonder vlees kan (91% vs. 19%).

Barbecue: meerderheid denkt dit zelf minder te doen dan anderen

- Een ruime meerderheid (69%) denk dat zij zelf (veel) *minder* vaak barbecueën dan anderen.
- Ongeveer een vijfde (19%) denkt dat zij *net zo vaak* als anderen barbecueën.
- Slechts 7% denkt dit (veel) *vaker* te doen dan anderen.

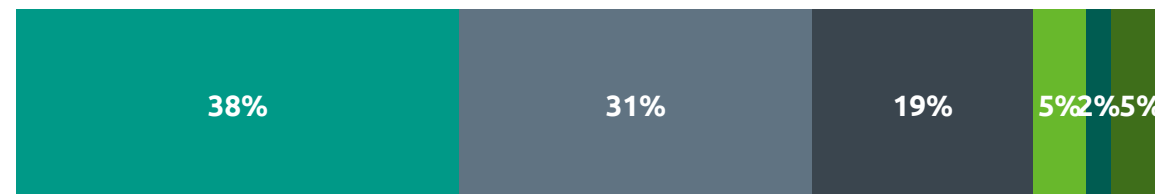
Deze resultaten wijzen erop dat men het barbecueën van anderen overschat.

Vegetariërs en veganisten geven vaker aan nooit of veel minder vaak dan anderen te barbecueën (64% vs. 38%).

Welke van de volgende omschrijvingen past het best bij jou?

(Allen, n=1.038)

- Ik barbecue nooit/veel minder vaak dan anderen
- Ik barbecue minder vaak dan anderen
- Ik barbecue net zo vaak als anderen
- Ik barbecue vaker dan anderen
- Ik barbecue veel vaker dan anderen
- Weet ik niet

Keuzes bij boodschappen doen

Boodschappen: men let vooral prijs, kwaliteit en houdbaarheid

- Nederlanders letten bij het boodschappen doen vooral op de **prijs** (69%), de **kwaliteit** (57%) en de **houdbaarheid** (51%).
- Circa een derde let vooral op de **gezondheid** (35%), de **hoeveelheid** in de verpakking (32%) en de **ingrediënten** (30%).
- Een vijfde let vooral op het **gebruiksgemak** (21%) en 15% op het **merk**.
- Van de voorgelegde aspecten let men het minst vaak vooral op het **land** waar het vandaan komt (13%) en op de **duurzaamheid/klimaatimpact** (12%).

Bij het boodschappen doen let ik vooral op:

(Allen, n=1.038)

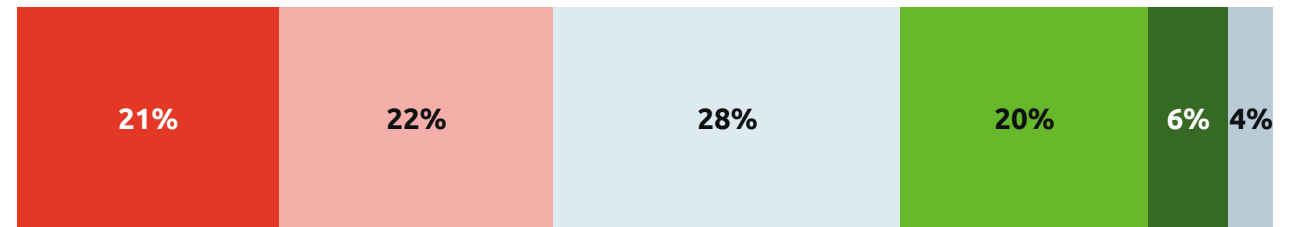

Keurmerken: ruim helft (54%) let soms (of vaker) op keurmerken

- Een kwart (26%) van de Nederlanders let bij het doen van boodschappen *regelmatig* of *altijd* op keurmerken.
- 28% let hier *soms* op.
- Ruim vier op de tien (43%) geven aan dit *zelden* of *nooit* te doen.

Hoe vaak let je tijdens het boodschappen doen op keurmerken?

(Allen, n=1.038)

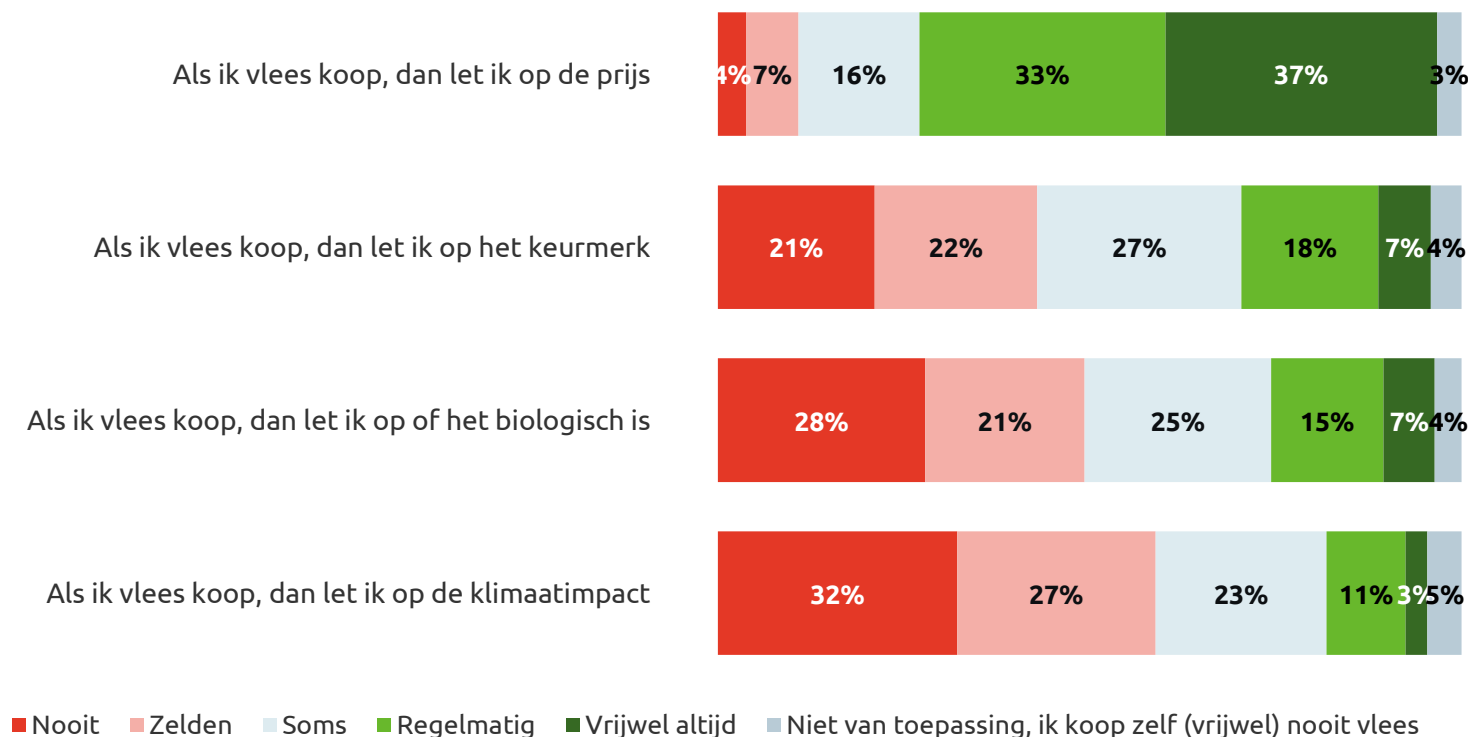
■ Nooit ■ Zelden ■ Soms ■ Regelmatig ■ Vrijwel altijd ■ Niet van toepassing, ik doe (vrijwel) nooit de boodschappen

Aankoop vlees: 70% let op prijs, 25% op keurmerk

- Bij het kopen van vlees, letten zeven op de tien (70%) vleeseters en flexitariërs *regelmatig* of *altijd* op de **prijs**.
- In veel mindere mate letten zij op het **keurmerk** (25% altijd of regelmatig), of het vlees **biologisch** is (22%) en op de **klimaatimpact** (14%).
 - *De mate waarin men bij de aankoop van vlees op keurmerken let, verschilt niet van de mate waarin men in het algemeen op keurmerken let (25% vs. 26% regelmatig of altijd).*

Hoe vaak let je bij het kopen van vlees op de volgende aspecten?

(Is een vleeseter of flexitariër, n=998)

 Bij het kopen van vlees, letten 65-plussers vaker *regelmatig* of *altijd* op of het vlees biologisch is (29% vs. 22%). Ook letten zij vaker *regelmatig* of *altijd* op keurmerken (33% vs. 25%).

Kennis over impact vlees

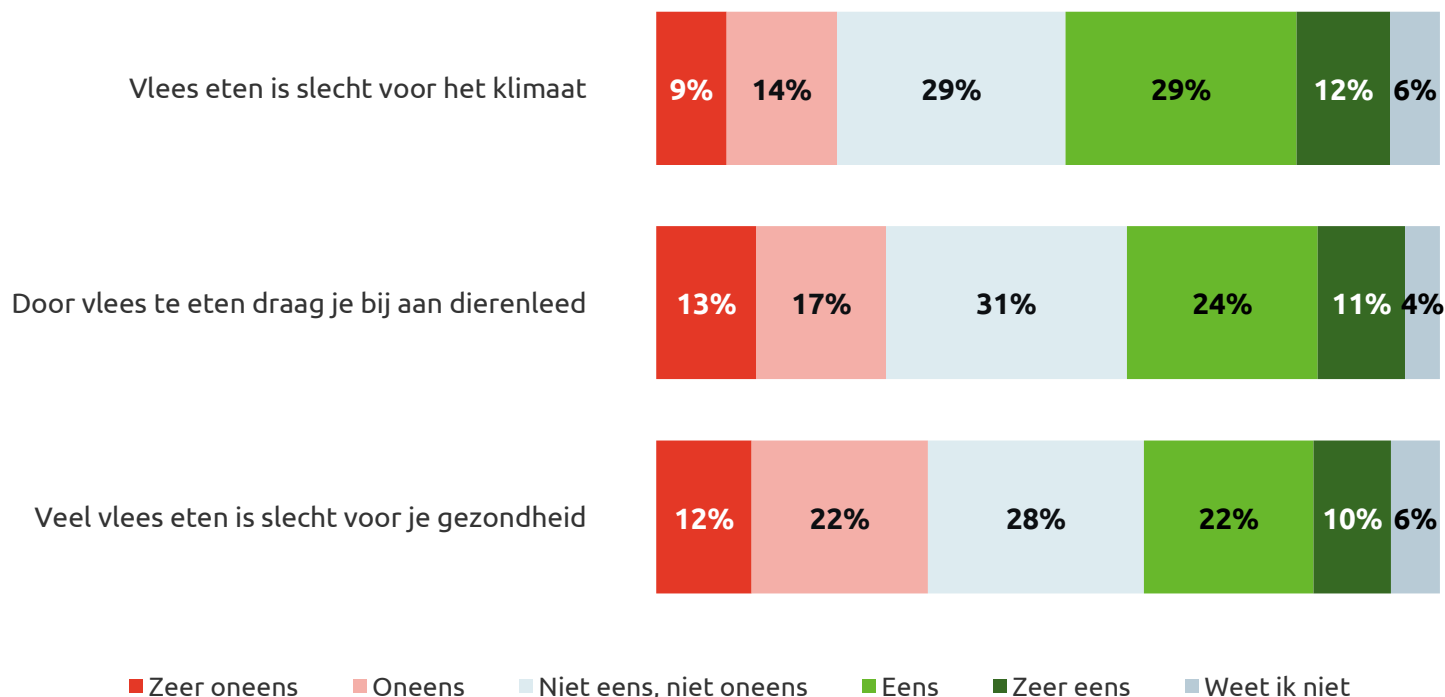

Negatieve effecten vlees: slecht voor klimaat (41%), dierenleed (35%) en veel vlees is ongezond (32%)

- Vier op de tien (41%) Nederlanders zijn het erover eens dat vlees eten slecht is voor het klimaat; circa een kwart (23%) denkt echter van niet.
- Ongeveer een derde (36%) vindt daarnaast dat je door vlees te eten bijdraagt aan dierenleed. Een ongeveer even grote groep (30%) is het hier echter niet mee eens.
- Over de kwestie of veel vlees eten slecht is voor je gezondheid zijn de meningen verdeeld. 32% vindt van wel, maar 34% vindt van niet.

In hoeverre ben jij het eens of oneens met de volgende stellingen?

(Allen, n=1.038)

Hoogopgeleiden zeggen vaker dat vlees eten slecht is voor het klimaat (60% vs. 41% gemiddeld).

Vleeseters zijn het vaker oneens met de stelling dat vlees eten slecht is voor het klimaat (32% vs. 4% onder flexitariërs). Ook denken zij vaker dat vlees eten niet slecht is voor je gezondheid (45% oneens met de stelling vs. 13%).

Waarom slecht voor gezondheid: ziektes, gewicht en voedingsstoffen in het vlees

Waarom denk je dat veel vlees eten slecht is voor je gezondheid?

(Heeft aangegeven te denken dat veel vlees slecht voor je is, 32% van de Nederlanders)

Aderen, cholesterol, kanker

“ Het verstopt je aderen, is niet goed voor je bloeddruk en er zijn veel gezondere opties om aan je eiwitten/ijzer/overige mineralen te komen.

“ Bewezen negatieve effecten op je gezondheid, zoals hoger cholesterol, vernauwing van de aderen etc.

“ Niet goed voor je cholesterol (vet vlees) en risico op bepaalde kankers (rood vlees).

“ Te veel vlees kan nadelige gevolgen hebben zoals dikke darm kanker en hoge cholesterol.

Gewicht

“ Vooral in varkensvlees zitten veel vetten en calorieën waardoor je snel aankomt als je het te vaak eet.

“ Dat lijkt mij logisch. Meer dan 50 % van de inwoners is te dik en dat is o.a. te wijten aan teveel vlees eten (en ander eet/drinkgedrag).

Alternatieven

“ Niet al je goede voedingsstoffen haal je uit vlees eten.

Dieren onverantwoord gehouden

“ Omdat de dieren op een manier gefokt en gehouden worden die onverantwoord zijn voor zowel dier, mens en milieu.

(Voedings)stoffen in vlees

“ Kunstmatige toevoegingen, hormonen, soja. Vleeseters zijn ook veel zwaarder qua gewicht meestal, eerlijk gezegd.

“ Vet zout dragen bij tot ongezondheid.

“ Vetten, antibiotica.

“ De hormonen die in het vlees zitten.

“ Toevoegingen bij de verwerking van vlees en hoger risico op gezondheidsklachten.

“ Je krijgt te veel proteïne binnen.

Hoeveelheid

“ Teveel is niet gezond!

“ Veel is nooit goed.

“ Teveel vlees kan je lichaam niet goed verwerken.

“ Te veel van iets is altijd slecht, je moet proberen alles in evenwicht te houden, dus ook zeker niet te weinig.

“ Heb je niet nodig.

Weet niet waarom

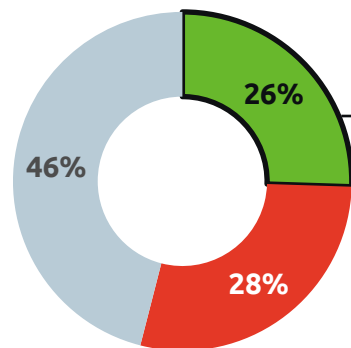
“ Dat wordt gezegd, maar ik heb mij daar nooit in verdiept.

Klimaatimpact verschillende vleessoorten: kwart denkt dat sommige soorten vlees slechter zijn, vooral voor rund

- Een kwart (26%) van de Nederlanders denkt dat **bepaalde vleessoorten slechter** zijn voor het klimaat dan andere.
 - Van hen gelooft de grootste groep dat **rundvlees** het slechtst is (65%). Ook denkt ruim de helft (55%) dat **varkensvlees** het slechtst is.
 - **Lamsvlees** (11%), **gevogelte** (10%) en **vis** (9%) worden aanzienlijk minder vaak als slechtst genoemd.
- Circa drie op de tien (28%) denken dat er *geen* verschil is in de klimaatimpact van de verschillende soorten vlees.
- Bijna de helft (46%) geeft aan *niet te weten* of de klimaatimpact van diverse vleessoorten verschilt.

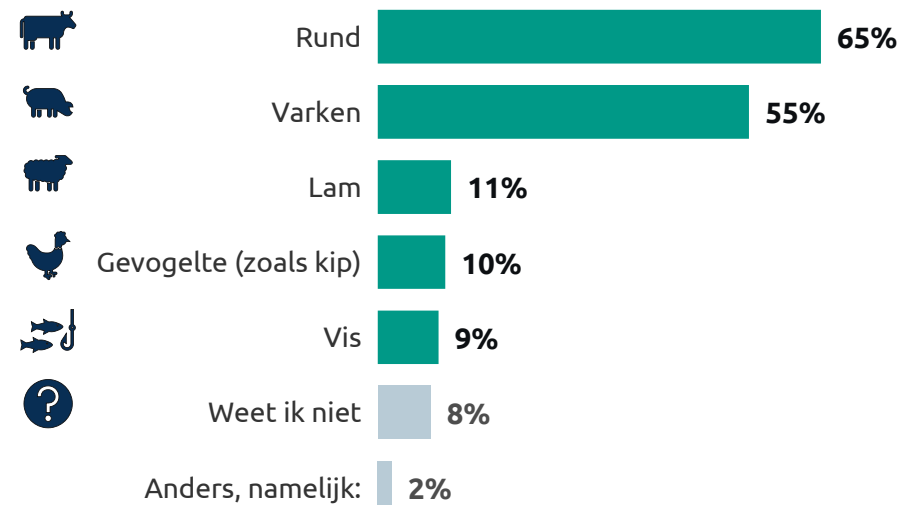
Zijn er volgens jou bepaalde soorten vlees slechter voor het klimaat dan anderen (bijvoorbeeld kippenvlees of varkensvlees)?

(Allen, n=1.038)

Welke vleessoort(en) is of zijn volgens jou het slechtst voor het klimaat?

(Geeft aan dat sommige vleessoorten slechter zijn, n=265)

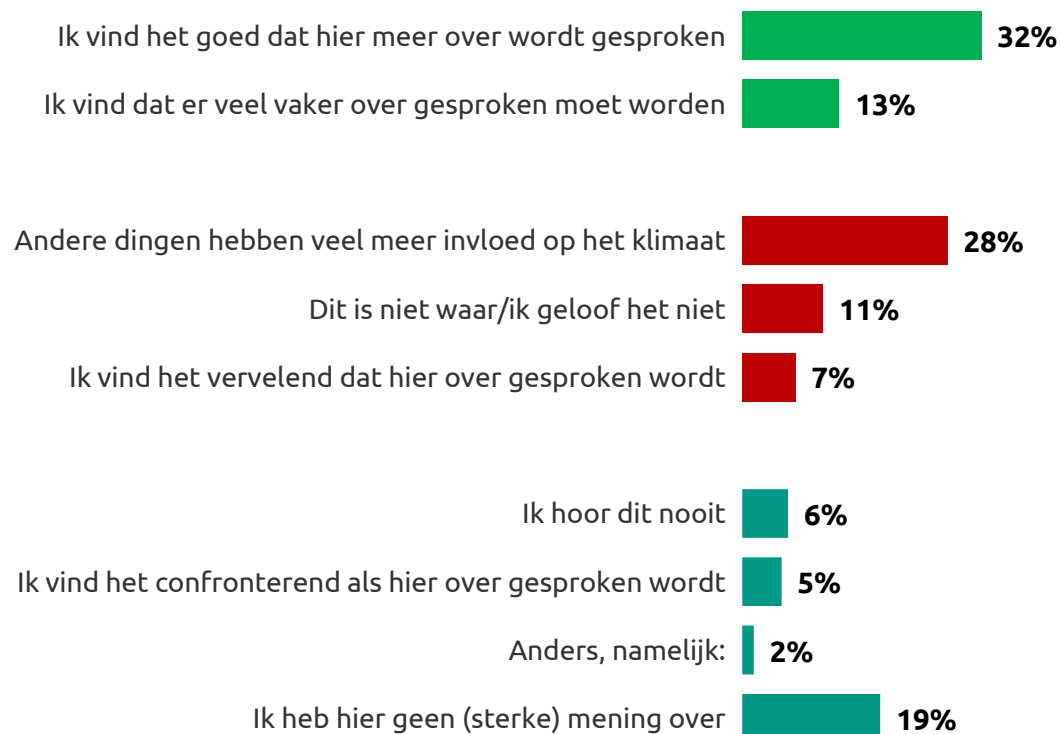
18 t/m 34-jarigen geven vaker aan dat sommige vleessoorten slechter zijn voor het klimaat (38% vs. 26%). Zij die dit denken, noemen vaker lam (16% vs. 11%), en minder vaak varken (46% vs. 55%).

Gesprekken over klimaatimpact vleesconsumptie: vaak positief dat hierover gesproken wordt, minderheid vindt het vervelend

- Dat je steeds vaker hoort dat vlees eten niet goed is voor het klimaat en dus niet duurzaam is, vindt een derde (32%) goed: **goed dat er meer over gesproken wordt**.
- Volgens ongeveer een tiende (13%) moet hier zelfs **veel vaker** over worden gesproken.
- 28% vindt echter dat **andere dingen veel meer invloed** hebben op het klimaat dan vleeseten.
- 11% **gelooft niet** dat vlees eten slecht is voor het klimaat en 7% vindt het **vervelend** dat hier over gesproken wordt.

Je hoort steeds vaker dat vlees eten niet goed is voor het klimaat en dus niet duurzaam is.

Wat vind je hiervan? (Allen, n=1.038)

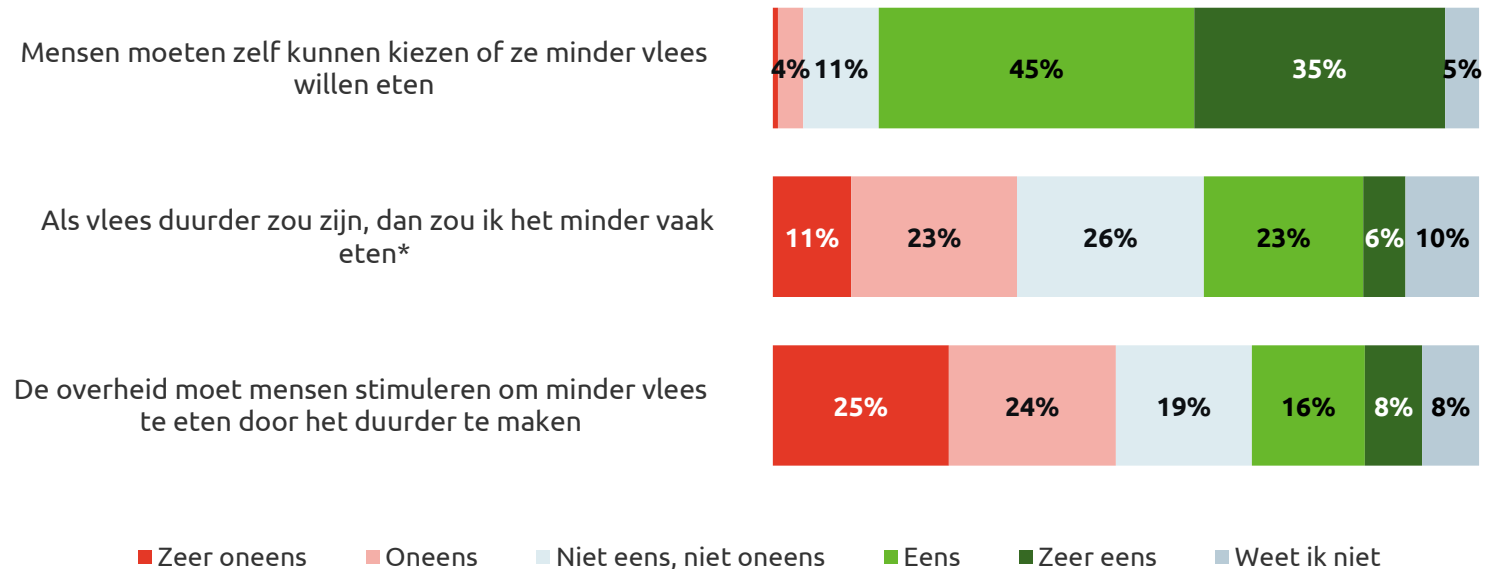

Inmenging overheid op prijs: kwart voor prijsverhoging om vleesminderen te stimuleren, helft is het hier *niet* mee eens

- Het overgrote deel van de Nederlanders (80%) vindt dat mensen **zelf moeten kunnen kiezen** of ze minder vlees willen eten.
- Een kwart (24%) vindt dat overheid mensen **wel moet stimuleren** om minder vlees te eten door het duurder te maken. Ongeveer de helft (49%) is het daar *niet* mee eens.
- Van de mensen die nu vlees eten (vleeseters en flexitariërs) geven drie op de tien (29%) aan dat zij **minder vlees zouden eten** als vlees duurder zou zijn.

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen?

(Allen, n=1.038)

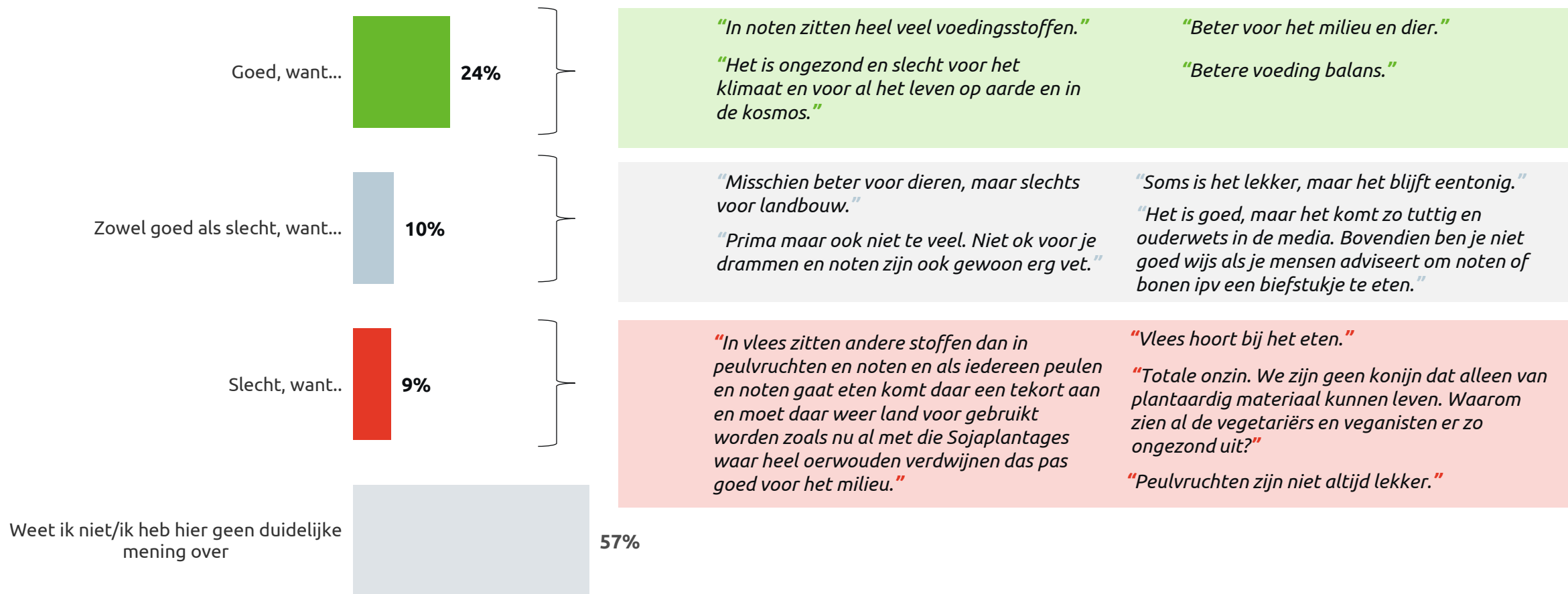
18 t/m 34-jarigen staan positiever tegenover overheidsingrijpen om vlees duurder te maken (35% vs. 24% (zeer) eens met de stelling).

*Alleen gevraagd aan vleeseters en flexitariërs (n=998)

Advies voedingscentrum: kwart (24%) positief, 9% negatief

Het Voedingscentrum adviseert om minder vlees te eten en in plaats daarvan vaker peulvruchten en noten te eten. Wat vind je daarvan?

(Allen, n=1.038)

Wat zou je verder nog kwijt willen over dit onderwerp?

"Vleesvervangers zijn te duur. Te veel winst terwijl het goedkoper is om te produceren. Diervriendelijke boerderijen moeten gesteund worden. (bio). Klimaat probleem is overdreven. Alles zal duurder worden terwijl andere activiteiten en landen meer invloed hebben op het klimaat."

"Stop de hetze tegen vlees eten."

"Moet vaker in het nieuws en social media. Overheid moet hier ook maar eens wat harder stelling in nemen."

"Het is behoorlijk zielig dat duurzaamheid, milieu, veganistisch elke dag weer onderwerp van gesprek is. Terwijl er zaken zijn die door media bewust buiten ons aandacht worden gehouden, zoals volkerenmoord en plunderingen die op dit moment aan de gang is."

"Vlees is goed voor de mens en duurzaamheid is onzin."

"Fijn dat jullie dit onderwerp aan de mensen voorleggen. Hopelijk draagt het bij aan meer bewustwording."

"Vlees moet niet duurder worden maar het vegetarische eten goedkoper. Dan kan iedereen blijven eten (ook met een klein budget)."

"Wat vaker kip of vis eten lijkt mij goed."

"Er zijn veel mensen die altijd met dat vingertje op anderen wijzen ivm klimaat en dierenleed maar zelf op andere vlakken zelf ook slecht bezig zijn. Ik vind het redelijk hypocriet...verder zijn vleesvervangers veel duurder."

"Ik blijf toch wel vlees eten denk ik."

"Intensieve veehouderij, het houden van dieren in kooien en te krappe ruimtes en het transport van dieren over lange afstanden is pure dierenmishandeling en zou door de overheid verboden moeten worden. Biologisch zou de nieuwe norm moeten worden: goed voor dier, mens en milieu."

"Ik vrees dat de beste oplossing minder mensen op aarde is. Of meer bewustzijn, dat mensen zelf ook hun groente gaan verbouwen zodat ze minder nodig hebben van een supermarkt. En dat zo de grond ook beter behandeld kan worden dan nu gebeurd."

"Stom gezwets!!!"

Bijlagen

Bijlage

Onderzoekstechnische informatie - kwantitatief

Veldwerkperiode

Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 8 juni 2021 tot en met 14 juni 2021.

Methode respondentenselectie

Uit het StemPunt-panel van Motivaction.

Incentives

De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek punten voor het StemPunt spaarprogramma ontvangen.

Weging

De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS.

Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden

Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Beeld- en geluidsopnames op cd en niet digitaal beschikbare schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten, worden tot 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard.

Overige onderzoekstechnische informatie

Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever.

Bijlage | Ongewogen en gewogen data

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	n	%	n	%
Leeftijd				
18 t/m 24 jaar	58	5,6	108	10,4
25 t/m 34 jaar	107	10,3	158	15,2
35 t/m 44 jaar	148	14,3	185	17,9
45 t/m 54 jaar	220	21,2	206	19,9
55 t/m 64 jaar	206	19,8	175	16,9
65 t/m 70 jaar	299	28,8	206	19,8
Opleidingsniveau				
Hoog (wo/hbo)	275	26,5	281	27,1
Middel (havo/vwo/mbo/mavo)	503	48,5	525	50,6
Laag (ibo/basisschool/geen opleiding)	260	25,0	232	22,4
Geslacht				
Mannen	517	49,8	509	49,0
Vrouwen	521	50,2	529	51,0

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	n	%	n	%
Regio				
3 grote gemeenten	122	11,8	130	12,5
West	300	28,9	293	28,2
Noord	91	8,8	99	9,5
Oost	210	20,2	222	21,4
Zuid	274	26,4	249	24,0
Randgemeenten	41	3,9	45	4,3
Mentality				
Moderne burgerij	211	20,3	237	22,9
Opwaarts mobilen	118	11,4	153	14,7
Postmaterialisten	139	13,4	100	9,6
Nieuwe conservatieven	87	8,4	91	8,8
Traditionele burgerij	196	18,9	138	13,3
Kosmopolieten	104	10,0	131	12,6
Postmoderne hedonisten	105	10,1	102	9,8
Gemaksgeoriënteerden	78	7,5	87	8,4

Wij verminderen onze footprint

Motivaction
is ISO 14001-
gecertificeerd

Motivaction
gebruikt
energiezuinige
auto's

Motivaction
gebruikt groene
stroom

Motivaction
gebruikt uitsluitend
papier met een FSC-
label

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage - anders dan integrale publicatie - is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Beeldmateriaal

Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

Pers- en publicatiebeleid

Het vermelden van de naam van Motivaction in persberichten en/of andere publicaties over door Motivaction uitgevoerd onderzoek is gebonden aan een aantal voorwaarden, zoals vastgelegd in ons [Pers- en publicatiebeleid](#).

Motivaction International B.V.

Marnixkade 109F
1015ZL Amsterdam

Postbus 15262
1001MG Amsterdam

020 589 83 83

info@motivaction.nl

www.motivaction.nl

Weet wat mensen drijft.

motivaction
insights and strategy